

Na podlagi 41. člena Zakona o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 51/06 – uradno prečiščeno besedilo in 95/07 – ZSPJS – uradno prečiščeno besedilo) in 14. člena Zakona o varstvu pred požarom (Uradni list RS, št. 3/07 – uradno prečiščeno besedilo) je Državni zbor na seji dne 15. julija 2009 sprejel

RESOLUCIJO O NACIONALNEM PROGRAMU VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI V LETIH 2009 DO 2015 (ReNPVNDN)

1. UVOD

Stalnico ogrožanja varnosti Republike Slovenije, njenih državljanek in državljanov, premoženja, kulturne dediščine, okolja in drugih dobrin predstavljajo naravne in druge nesreče, ki so posledica geografskih, poselitvenih in drugih značilnosti državnega ozemlja. Zaradi podnebnih sprememb naravne nesreče kot so neurja s točo in močnim vetrom, poplave in plazovi, suša, visok sneg, žled in druge postajajo čedalje pogostejše in bolj intenzivne. Varnost in blaginjo prebivalcev Republike Slovenije ter okolja v katerem živimo, ogrožajo tudi okoljske nesreče in prekomerno obremenjevanje ter uničevanje naravnih dobrin, zdravstveno epidemiološka ogrožanja in drugi škodljivi pojavi. Glede na značilnosti sodobnih nevojaških in kompleksnih virov ogrožanja pa niso izključeni tudi čezmejni škodljivi vplivi takšnih pojavov in nesreč iz drugih držav na območje Republike Slovenije. Manj verjetni so pojavi terorizma in uporabe sredstev ter orožij za množično uničevanje. Dolgoročno je malo verjetno ponovno intenziviranje vojaških virov ogrožanja v regiji. Občutljivost Republike Slovenije na različne vire ogrožanja še posebej povečuje njena geografska pestrost, omejenost naravnih virov in prostora, majhnost ozemlja, prehodnost in policentrična poseljenost.

Zagotavljanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki vključuje tudi okoljske, industrijske ter druge nesreče, ki jih povzroči človek s svojo dejavnostjo in ravnanjem, pa tudi pred pojavi terorizma in različnimi oblikami množičnega nasilja ter drugimi nevojaškimi in vojaškimi viri ogrožanja, je zato trajen življenjski in strateški cilj razvoja Republike Slovenije.

Z upoštevanjem virov ogrožanja ter stanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami doseženega z uresničevanjem Nacionalnega programa varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, ki ga je sprejel Državni zbor Republike Slovenije leta 2002, s to resolucijo Državni zbor Republike Slovenije določa nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v letih 2009 do 2015.

2. STANJE VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami smo po osamosvojitvi države organizirali in uveljavili kot enoten ter celovit podsistem nacionalne varnosti države, ki deluje usklajeno z drugimi podsistemi nacionalne varnosti. Njegove temeljne naloge so izvajanje preventivnih ukrepov, vzdrževanje pripravljenosti, opazovanje, obveščanje in alarmiranje ob nevarnostih in nesrečah, zaščita, reševanje in pomoč ob nesrečah vseh vrst in obsega, neposredno odpravljanje posledic nesreč ter sanacijo. Priprave in delovanje varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami kot enotnega sistema se zagotavlja na lokalni, regijski in državni ravni.

Republika Slovenija si prizadeva tudi za svojo aktivno vlogo in prispevek k večji varnosti na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v regiji, predvsem v Jugovzhodni Evropi, pri dvostranskem sodelovanju, zlasti pa v okviru krepitev mehanizma civilne zaščite v Evropski uniji in v mednarodnih organizacijah. Polnopravno članstvo v Evroatlantskih integracijah, zlasti v Evropski uniji, je omogočilo intenzivno izmenjevanje izkušenj, znanja ter vključitev Republike Slovenije v skupna prizadevanja za razvoj in dograjevanje mehanizma civilne zaščite Evropske unije, kot temeljne podlage za učinkovito pomoč in odzivanje Evropske unije na velike nesreče. Aktivna vloga na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami Republike Slovenije izhaja tudi iz obveznosti, ki jih ima kot članica Združenih narodov po Akcijskem načrtu za zmanjšanje tveganja pred naravnimi nesrečami (Hyogo Framework for Action 2005-2015). Dvostranski sporazumi o sodelovanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami so sklenjeni z Avstrijo, Češko, Hrvaško, Madžarsko, Slovaško, Poljsko, Rusko federacijo, protokol o čezmejnem sodelovanju na tem področju pa tudi s Furlanijo – Julijsko Krajino. V postopku sklenitve so sporazumi z Italijo, Bosno in Hercegovino, Črno Goro in Makedonijo. Intenzivno je sodelovanje s Francijo in Švedsko ter nekaterimi drugimi državami članicami Evropske unije. Nacionalni sistem opazovanja in obveščanja je povezan s sistemom opazovanja in obveščanja v okviru Evropske unije, mednarodnih organizacij in s sistemi sosednjih držav.

V zadnjih letih je potekal proces prenove in posodobitve vseh zlasti normativnih in organizacijskih temeljnih rešitev v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami, s ciljem nadaljnjega povečevanja njegove učinkovitosti, racionalnosti in odzivnosti na različne nesreče. Dopolnjen je bil krovni Zakon o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami ter področni zakoni o varstvu pred požarom, o gasilstvu in varstvu pred utopitvami. Z novim Zakonom o meteorološki dejavnosti se ureja med drugim sistem meteorološkega opazovanja. V sprejetih zakonskih novelah in novih izvršilnih predpisih so dopolnjene ali na novo urejene najpomembnejše organizacijske, tehnične in tehnološke ter funkcionalne rešitve za izvajanje temeljnih nalog sistema in odzivanje na vse vrste ogrožanj vključno s sodobnimi kompleksnimi grožnjami. Te rešitve bo treba usklajeno ter načrtno uveljaviti v prihodnjem obdobju v praksi na vseh ravneh in v vseh dejavnostih.

V državni pristojnosti je organiziranje opazovanja, obveščanja in alarmiranja, izgradnja in vzdrževanje telekomunikacijske, informacijske in druge infrastrukture, izdelava načrtov zaščite in reševanja za posamezne nesreče velikega obsega ter izvajanje drugih nalog, ki so bistvene za delovanje sistema. Določene priprave za zaščito, reševanje in pomoč se izvajajo tudi na ravni regij (13), ki so geografsko zaključena območja, katerim je prilagojena upravna, strokovna in operativna organiziranost zmogljivosti ter sil za učinkovito zaščito, reševanje in pomoč. Po ustanovitvi pokrajin bodo te zmogljivosti večinoma prenesene v pristojnost pokrajin. Upravljanje in vodenje sistema je izvedeno preko izvršilnih, predstavniških in poslovnih organov, operativno pa preko poveljnikov in štabov Civilne zaščite, vodij reševalnih služb in drugih sestav ter vodij intervencij. Na morju reševanje vodi in usklajuje Uprava Republike Slovenije za pomorstvo v okviru katere deluje Nacionalni center za koordinacijo in reševanje na morju.

Občine samostojno organizirajo in pripravljajo ter vodijo zaščito, reševanje in pomoč na svojem območju, ocenjevanje škode kot tudi odpravljanje posledic nesreč. Tudi sicer je težišče organiziranja in delovanja sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v občinah. Država jim pri tem pomaga s silami in sredstvi iz svoje pristojnosti. Stanje organiziranosti, opremljenosti in pripravljenosti za izvajanje zaščite in reševanja je med občinami zelo različno in pogojeno z velikim številom ter raznolikostjo občin in njihovih zmogljivosti. Delitev med nalogami v državni in občinski pristojnosti je jasna, pripravljene so organizacijske in druge rešitve za prenos dela državnih pristojnosti na bodoče pokrajine.

Težišče varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je že vsa leta na izvajanju preventivnih ukrepov, ki vključujejo tudi varstvo pred požari in utopitvami ter drugimi

ogrožanji. Intenzivnost, načrtnost, usklajenost in vsebina preventive je zelo različna po posameznih dejavnostih. V zadnjih letih intenzivneje poteka uveljavljanje preventivnih ukrepov zlasti na področju načrtovanja in urejanja prostora, varstva pred požarom, seizmološke, meteorološke in hidrološke dejavnosti ter transporta in drugih infrastrukturnih sistemov. V nekaterih dejavnostih (npr. kmetijstvo, varstvo kulturne dediščine) je stanje nezadovoljivo, v drugih so veliki zaostanki (npr. upravljanje voda). Uveljavljeni sistem odprave posledic nesreč še vedno v preveliki meri socializira rizike, ki jih predstavljajo različne nesreče in premajhen poudarek se daje preventivi ter krepitvi in širitvi zavarovanj ter subvencioniranju preventivnih ukrepov.

Zgrajen je in uspešno deluje sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja. Uveljavljen je klic v sili na enotni evropski številki 112, ki ga podpira delovanje 13 regijskih centrov za obveščanje ter Center za obveščanje Republike Slovenije. Centri za obveščanje zbirajo in obdelujejo podatke o nevarnostih in nesrečah ter opravljajo dispečersko službo za vse reševalne službe (okoli 750.000 klicev letno) ter druge predpisane funkcije. Storitve za klic v sili je treba v bodoče še razširiti na tekstovne in video oblike. Izboljšati bo treba tudi uporabo klica v sili za potrebe službe nujne medicinske pomoči. V postopku prevzema v državno pristojnost je sistem javnega alarmiranja. Od 1563 siren jih bo dolgoročno potrebnih 1496, od tega je že prevzetih 428 siren. Zgrajena je ključna infrastruktura informacijsko komunikacijskega sistema za zaščito in reševanje. Osnovo informacijskega sistema predstavlja intranet zaščite in reševanja, ki povezuje uporabnike v lokalnem informacijskem omrežju na državni ravni in preko interneta ga lahko uporabljajo izvajalci na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Za operativno delovanje je vzpostavljen sistem avtonomnih radijskih zvez zaščite in reševanja (ZARE IN ZARE PLUS), ki vključuje sistem osebne klica in sistem javnega alarmiranja. Sistem fiksnih komunikacij se zagotavlja v javnem telekomunikacijskem sistemu. Začeta je izgradnja enotnega državnega avtonomnega digitalnega sistema radijskih zvez po standardu TETRA za državne organe.

Načrti zaščite in reševanja so izdelani na državni ravni za tiste nesreče, ki imajo množični značaj in lahko prizadenejo več občin ali regij (potres, poplava, jedrska nesreča, letalska nesreča, nesreča v železniškem prometu, nesreča na morju, teroristični pojav in uporaba orožij za množično uničevanje, požar v naravnem okolju, izbruh živalskih boleznih velikega obsega) in nekateri načrti na regijski ravni (množične prometne nesreče). Ažurirane ali dopolnjene so bile nekatere ocene ogroženosti, ki so se v zadnjih letih spremenile, kot so ogroženost zaradi požarov v naravnem okolju, možnosti nastanka velikih prometnih nesreč in izbruha živalskih boleznih velikega obsega, medresorsko pa se ocenjuje in spremlja razmere, ki vplivajo na ogroženost zaradi terorističnih aktivnosti. Na tej podlagi so izdelani načrti dejavnosti, razen v zdravstvu, ki pa niso vedno aktualizirani in popolni (npr. področje varstva kulturne dediščine). Načrte delovanja imata tudi Policija in Slovenska vojska. Po vsebini so neizenačeni načrti na ravni regij. Še bolj je neizenačena kvaliteta načrtov in njihova usklajenost v občinah. Načrti zaščite in reševanja v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, ki se ukvarjajo z nevarnimi snovmi (Seveso II. direktiva) so izdelani, vendar različno usklajeni z okolji v katerih te družbe obratujejo. Načrte zaščite in reševanja bo treba načrtno posodobiti in zagotoviti večjo usklajenost ključnih izvedbenih rešitev s temeljnimi načrti. Prav tako bo treba ažurirati načrte za zagotavljanje protipoplavne varnosti pri izvajalcih obvezne državne gospodarske javne službe na področju urejanja voda.

Dosedanje povezovanje in sodelovanje poklicnih, prostovoljnih in dolžnostnih sil za zaščito, reševanje in pomoč je bilo v glavnem uspešno in učinkovito pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči ob različnih vrstah nesreč. Ta povezanost, ki je pomembna značilnost slovenskega sistema zaščite, reševanja in pomoči, bo treba krepiti tudi v prihodnje, saj je letno od 13.000 do 15.000 različnih intervencij in posredovanj reševalnih služb ter drugih operativnih sestav.

Sile za zaščito, reševanje in pomoč so pretežno organizirane v lokalnih skupnostih, le manjši del je organiziran v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah ter na ravni regij in države. Kot javne reševalne službe na območju celotne države delujejo gorska reševalna služba, jamarska reševalna služba ter podvodna reševalna služba.

V enotah, službah in organih Civilne zaščite je bilo po dosedanjih merilih razporejenih okoli 15.000 pripadnikov. Pripravljenost in usposobljenost poveljnikov in štabov Civilne zaščite na lokalni ravni je neizenačena glede na splošne razlike med občinami. Sprejeta so nova merila za organiziranje enot in služb Civilne zaščite s katerimi se bo bistveno zmanjšalo število pripadnikov Civilne zaščite, nadaljevala specializacija enot in zlasti vzpostavile tiste službe in enote, ki jih ne morejo zagotoviti poklicne ali prostovoljne reševalne enote in sestave. Sprejete so tudi potrebne pravne in organizacijske rešitve za uvedbo pogodbene službe v Civilni zaščiti.

Občine s prostovoljnimi in poklicnimi gasilci organizirajo občinsko obvezno javno gasilsko službo. Delovanje prostovoljnih gasilcev, ki jih je v operativni sestavi okoli 44.000 in poklicnih gasilcev v teritorialnih enotah, ki jih je okoli 600, je preraslo po osamosvojitvi v splošno reševalno službo. Določenih je 44 gasilskih enot, ki opravljajo naloge ob prometnih nesrečah, nesrečah z nevarnimi snovmi in nekaterih drugih nesrečah tudi izven matičnih občin in te naloge sofinancira država. V povprečju pride 21,7 operativnega gasilca na 1000 prebivalcev ali 2,2 gasilca na 1 km². Povprečna oddaljenost posamezne gasilske enote od najbližje sosednje gasilske enote znaša 3,87 km, kar gasilcem omogoča uspešno izvajanje nalog splošne reševalne službe. Prostovoljno gasilstvo je premalo razvito na zahodnem in jugozahodnem delu države. Z novo zakonodajo je status prostovoljnih gasilcev in drugih prostovoljnih reševalcev urejen primerljivo z drugimi članicami Evropske unije, vendar obstajajo težave v odnosu do delodajalcev, ki te prostovoljce zaposlujejo. Opremljenost je v glavnem ustrezna, vendar neizenačena med občinami glede na ogroženost. Začet je proces izenačevanja usposobljenosti med poklicnimi in prostovoljnimi operativnimi gasilci. Uveljavljeni so programi za načrtno posodabljanje gasilske zaščitne in reševalne opreme ter zagotovljene osnovne rešitve za pomoč gasilcev s širšega območja ob velikih nesrečah. Glede na vire ogrožanja se širijo naloge zaščite, reševanja in pomoči, ki jih opravljajo gasilci kot splošno reševalno službo. V povprečju gasilci opravijo okoli 5000 intervencij letno.

Reševanje v gorah in zahtevnih terenskih razmerah izvaja Gorska reševalna zveza Slovenije kot javna služba na ravni države, preko 17 postaj z okoli 700 gorskimi (prostovoljnimi) reševalci, pri čemer sodeluje tudi vojaško letalstvo in Policija. Letno opravijo okoli 300 reševanj in iskanj. Vzpostavljeno je načrtno usposabljanje, opremljanje in delovanje, ki ga sofinancira tudi država. Težave so pri odnosu delodajalcev do prostovoljnih reševalcev ter postopnem širjenju reševalnih nalog zaradi povečevanja pritožb dejavnosti v gorskem in hribovitem svetu (jadranje, soteskanje in druge).

Reševanje v jamah kot javno službo na območju celotne države izvaja Jamarska reševalna služba pri Jamarski zvezi Slovenije. Vanjo je vključenih okoli 60 reševalcev, ki opravijo letno okoli 15 različnih intervencij. Služba deluje na območju celotne države in jo sofinancira tudi država.

Reševanje iz vode kot javno službo na območju celotne države izvaja Podvodna reševalna služba pri Slovenski potapljaški zvezi in gasilske enote. Podvodno reševalna služba je organizirana v 15 reševalnih postajah, v katerih deluje nad 130 potapljačev reševalcev. Letno imajo okoli 30 intervencij. Delovanje službe sofinancira tudi država.

Kinološka zveza Slovenije in Zveza društev vodnikov reševalnih psov letno zagotavljata okoli 150 reševalnih psov za različne naloge zaščite, reševanja in pomoči, ki sodelujejo letno v okoli 60 reševalnih ali iskalnih intervencijah. Določene zmogljivosti

zagotavljata tudi taborniška in skavtska organizacija, radioamaterji, letalski klubi in druge nevladne organizacije, s katerimi so vzpostavljene pogodbeno dogovorjene obveznosti glede zagotavljanja zmogljivosti in sofinanciranja na državni in lokalni ravni.

Rdeči križ Slovenije kot nacionalna organizacija z javnimi pooblastili, zagotavlja delovanje poizvedovalne službe, delovanje določenih nastanitvenih in oskrbnih zmogljivosti in v novejšem času tudi ekip prve pomoči. Bistvenega pomena z vidika varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami je njegovo delovanje na področju preventivnih in promocijskih dejavnosti, usposabljanja in humanitarne pomoči ob nesrečah. Zelo intenzivno humanitarno pomoč ob večjih nesrečah zagotavlja tudi Slovenska Karitas.

Med poklicnimi reševalnimi službami je poleg gasilcev najpomembnejša služba nujne medicinske pomoči kot del javnega zdravstva, katere zmogljivosti se vzpostavljajo po novem organizacijskem konceptu vse od 1997 leta dalje (organiziranost je bila dopolnjena z novim pravilnikom 2008). Usklajenost in povezanost službe in njenih posameznih delov z informacijsko komunikacijskimi sistemi ter uporabo drugih zmogljivosti v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami za potrebe službe, je zelo različna. Številne zmogljivosti so še neizkoriščene in pogosto odvisne od razmer in možnosti posameznih zdravstvenih domov. Zelo neizenačena, v povprečju pa preskromna, je tudi pripravljenost zdravstvenih zmogljivosti za sprejem večjega števila nenadno poškodovanih oziroma obolelih.

Policija in Slovenska vojska podpirata oziroma po potrebi sodelujeta pri izvajanju zaščite in reševanja ob različnih vrstah nesreč. Modernizacija in posodabljanje opreme Slovenske vojske je omogočilo, da so se določene vojaške zmogljivosti namensko prilagodile tudi za sodelovanje ob nesrečah, kot so požari v naravi, premoščanje vodotokov, pomoč ob poplavih in podobno.

V skladu z državnimi načrti zaščite in reševanja in na podlagi dogovorov ali pogodb so zagotovljene nekatere specializirane enote, zmogljivosti, instituti in podpora za izvajanje zahtevnih nalog zaščite, reševanja in pomoči (ekološki laboratorij z mobilno enoto, reševanje v rudnikih, reševanje ob nesrečah s klorom, identifikacija mrtvih oseb in podobno).

Na področju izobraževanja in usposabljanja je vzpostavljen celovit sistem katerega jedro predstavlja Izobraževalni center za zaščito in reševanje, v katerem deluje tudi gasilska šola. Različnih oblik izobraževanja in usposabljanja se letno udeleži okoli 10.000 do 13.000 udeležencev, predvsem gasilcev in drugih reševalcev. Začet je razvoj ciljno usmerjenih podcentrov v Sežani in Pekrah. V teku so priprave za vzpostavitev višje šole za gasilstvo. V Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu se izvaja trenutno 105 različnih programov, del tudi v Sežani, pri katerih sodeluje okoli 250 zunanjih predavateljev, inštruktorjev in drugih strokovnjakov. Del teh programov je posodobljen in usklajen z današnjimi zahtevami in spoznanji stroke. Med njimi se nekateri izvajajo tudi za potrebe Evropske unije in mednarodnih organizacij ter kot razvojna pomoč državam Jugovzhodne Evrope. Načrtno je sodelovanje s podobnimi izobraževalnimi institucijami v drugih državah, zlasti članicah Evropske unije. Programe usposabljanja, ki se izvajajo v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu, dopolnjuje tudi usposabljanje, ki ga izvajajo same nevladne organizacije za reševalne službe oziroma druge operativne sestave, ki jih organizirajo. V sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije in Rdečim križem Slovenije potekajo prizadevanja za vključevanje vsebin s področja zaščite, reševanja in pomoči vključno z izbirnim predmetom tudi v redni vzgojno izobraževalni sistem, pri čemer niso izkoriščene vse možnosti niti ni ustrezne podpore šolskega sistema. Predšolska in šolska mladina se seznanja o nevarnostih nesreč in o ukrepanju ob nesrečah v mladinskem tisku, z letaki, zgibankami in drugimi gradivi, posredovanimi šolam in vrtcem. Že enajsto leto poteka literarni in likovni natečaj za predšolske in šolske otroke na temo naravnih nesreč in podobno.

Usposabljanje prebivalstva je omejeno na občasne aktivnosti. To velja tudi za aktivnosti, ki jih izvajajo javni gasilski zavodi, nevladne organizacije zlasti prostovoljni gasilci, gorski reševalci, Rdeči križ Slovenije, pa tudi Planinska zveza Slovenije. Za prebivalce so pripravljene zgibanke, napotki za ravnanje pred, med in po nekaterih nesrečah, ki so objavljeni tudi na spletni strani www.sos112.si, promovira se številka 112 in podobno. Izdelani so filmi z opozorili ob večjih nesrečah za predvajanje na javni televiziji. Že dvaindvajset let izhaja letni zbornik o nesrečah, revija »UJMA«. Planinska zveza Slovenije skrbi za planinske postojanke in vzdrževanje planinskih poti ter na ta način, zlasti pa z usposabljanjem in drugimi aktivnostmi prispeva k večji varnosti obiskovalcev gora. Z vidika preventivnih dejavnosti pa tudi zaščite, reševanja in pomoči je pomemben kataster jam, ki ga vodi in vzdržuje Jamarska zveza Slovenije.

Razvojno raziskovalno delo na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami poteka zlasti preko ciljnega raziskovalnega programa »Znanje za varnost in mir 2002 do 2010«, tehnološkega programa »Tehnologija za varnost in mir 2006 do 2012«, posameznih raziskav in študij primerov glede na težiščne aktivnosti ter projektov, ki se financirajo na področju varstva pred požarom iz požarnega sklada.

3. TEMELJNI CILJI VARSTVA PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

Na podlagi ocen ogroženosti, ocene stanja na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter glede na razpoložljive človeške in materialne vire, so temeljni cilji v srednjeročnem obdobju do 2015, ki ga zajema ta program:

- nadaljnje uveljavljanje stališča, da se pri sprejemanju normativnih, organizacijskih, tehničnih in drugih ureditev ali ukrepov v posamezni dejavnosti, načrtovanju uporabe prostora, graditvi objektov ter usmerjanju posameznih dejavnosti, upoštevajo preventivni ukrepi s katerimi se preprečuje nastanek nesreče oziroma zmanjša njene posledice, pri čemer bo posebna pozornost v vseh dejavnostih namenjena prilagajanju posledicam, ki jih povzročajo podnebne spremembe in globalizacija. Sestavni del teh aktivnosti mora biti tudi določitev rešitev in podlag kriznega upravljanja in vodenja, ki zagotavljajo izvajanje posameznih dejavnosti tudi med in po nesrečah oziroma v vseh spremenjenih razmerah;
- nadaljnje načrtno povečevanje zmogljivosti in opazovalnih omrežij za pravočasno napovedovanje, odkrivanje ter spremljanje nevarnosti naravnih in drugih nesreč, zlasti pa sistemov za zgodnje meteorološko, hidrološko in lavinsko opozarjanje pa tudi zgodnje odkrivanje požarov v naravi ter povezovanje različnih sistemov za zaznavanje ogroženosti oziroma nastanka nesreč. V kar največji meri se bo poskušalo izkoristiti možnosti informacijsko komunikacijskih tehnologij pri napovedovanju, odkrivanju in spremljanju nevarnosti naravnih in drugih nesreč na nacionalnem in evropskem nivoju. Načrtno se bo spremljalo delovanje obstoječih sistemov in ureditev za zmanjševanje ogroženosti ter analizirala njihova učinkovitost z namenom dopolnjevanja za doseganje načrtovane učinkovitosti;
- reorganizacija sil za zaščito, reševanje in pomoč na državni, regijski in lokalni ravni ter v gospodarskih družbah, zavodih in drugih organizacijah, glede na sprejete nove normativne in druge rešitve, še posebej zmanjšanje sestave Civilne zaščite in povečanje njene specializacije, uvajanje pogodbene službe v Civilni zaščiti, povečanje sposobnosti gasilske službe za posebej zahtevne intervencije, pri drugih reševalnih službah pa za odzivanje na sodobne vire ogrožanja. Stalnica bodo prizadevanja za ustrežnejšo ureditev statusa prostovoljnih reševalcev, predvsem v odnosu do delodajalcev;
- nadaljevanje ukrepov in aktivnosti za izboljšanje splošne pripravljenosti na naravne in druge nesreče, ki jih povzročajo sodobni viri ogrožanja, podnebne spremembe, skrajševanje odzivnih časov in postopna uveljavitev standardov prihoda reševalcev na kraj nesreče;

- nadaljevanje dograjevanja informacijsko komunikacijske infrastrukture zaščite in reševanja, logističnih centrov, objektov za usposabljanje in drugih infrastrukturnih zmogljivosti z upoštevanjem prilagoditve delovanja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami morebitnim spremembam v organizaciji in delovanju lokalne samouprave;
- dopolnjevanje organiziranosti določenih reševalnih sestav na ravni države in povečevanje njihovih zmogljivosti usklajeno tudi z razvojem kadrovskih, tehničnih in drugih zmogljivosti Slovenske vojske, za pomoč ob zahtevnih naravnih in drugih nesrečah na območju države oziroma razvoj in povečanje zmogljivosti teh sil za pomoč drugim državam predvidoma na celotnem območju Evrope in Sredozemlja oziroma za pomoč v okviru Evropske unije;
- načrtno posodabljanje obstoječih programov usposabljanja, priprava novih programov glede na vire ogrožanja in spremembe na področju organiziranja in opremljanja sil za zaščito, reševanje in pomoč, uvajanje sodobnih oblik usposabljanja, sodelovanje z izobraževalnimi institucijami na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v drugih državah, uveljavljanje modela prve psihološke pomoči za ogrožene v nesrečah ter reševalce, usposabljanje komisij za ocenjevanje škode in priprava programov za predšolsko in šolsko mladino, za pridobitev znanj in veščin s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ter usposabljanj prebivalstva;
- načrtno nadaljevanje raziskovalnih in razvojnih nalog ter projektov pri katerih bo poudarjena uporabnost rezultatov z vidika podpore srednjeročnih prednostnih programov, nadgradnje informacijskega in komunikacijskega sistema, izboljševanja učinkovitosti in odzivnosti na sodobne vire ogrožanja ter večnamenskosti uporabe različnih tehničnih in drugih sredstev ter opreme na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami;
- spodbujanje ukrepov in aktivnosti, ki širijo zavarovanje, spodbujajo preventivne ali zaščitne ukrepe in nadaljevanje programov nacionalnega pomena za izboljšanje priprav na požare v naravnem okolju, za ukrepanje ob izbruhih nevarnih rastlinskih boleznih in škodljivcev, za ukrepanje ob nenadnem onesnaženju morja, za ukrepanje ob množičnih prometnih nesrečah in nesrečah v avtocestnih predorih ter ob vremenskih ujmah, posodabljanje gasilske zaščitne in reševalne opreme ter izenačevanje opremljenosti gasilskih in drugih reševalnih služb v občinah s slabšimi materialnimi možnostmi.

V skladu s temeljnimi cilji bomo na področju varstva pred požarom dosledno uveljavili obveznost, da gasilci razpolagajo s požarnimi načrti za požarno bolj ogrožene objekte in objekte v katerih se zbira večje število ljudi ter zagotovili redno letno usposabljanje za izvajanje evakuacije iz teh objektov, pri čemer bo prednost dana šolam oziroma objektom namenjenih za bivanje ali varstvo posebej ranljivih skupin prebivalstva. Uveljavljen bo tudi izpopolnjen sistem preventivnih ukrepov varstva pred požarom v zvezi z vročimi deli. Na področju varstva pred utopitvami pa bo temeljni cilj doseči vpetost preventivnih ukrepov ter varstva pred utopitvami v priprave, usposabljanje in delovanje različnih reševalnih služb in sestav.

Prednostno bomo poskušali skleniti sporazum o sodelovanju na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami z Republiko Italijo kot sestavni del nadaljnjih intenzivnih aktivnosti za širitev in krepitev dvostranskega sodelovanja z drugimi državami. Nadaljevali bomo z aktivno vlogo Republike Slovenije na področju krepitev mehanizma civilne zaščite v okviru Evropske unije, povečali zmogljivosti za tehnično in gorsko reševanje ter gašenje požarov v naravnem okolju za zagotavljanje pomoči drugim državam v okviru Evropske unije, za pomoč drugim državam oziroma za pomoč državam v širši regiji. Proučili bomo možnosti za vključitev v povezave sredozemskih držav na področju varstva pred požari v naravnem okolju. Zagotovili bomo tudi sodelovanje v mednarodnih reševalnih operacijah v sistemu OZN za odzivanje na nesreče in v okviru Nata.

4. RAZVOJ OPAZOVALNIH, INFORMACIJSKIH, KOMUNIKACIJSKIH, LOGISTIČNIH IN DRUGIH SISTEMOV ZA POTREBE ZAŠČITE, REŠEVANJA IN POMOČI

Dopolnili, posodobili in prilagodili bomo sistem za meteorološko, hidrološko in lavinsko ter ekološko opozarjanje (zgodnje zaznavanje intenzivnih padavin, neurij, požarne ogroženosti v naravnem okolju, ekoloških in drugih pojavov) z uvedbo novih metod napovedovanja in komuniciranja ter državno mrežo meteoroloških postaj, vključno s postajami za daljinsko zaznavanje. Prednostno bo posodobljeno meteorološko radarsko pokrivanje države z namestitvijo meteorološkega radarja v zahodnem delu države in povečano število prizemnih merilnih postaj za zgodnje zaznavanje intenzitete ter bilance padavin in druge potrebe. Sistem bo še celoviteje povezan s splošnim sistemom opazovanja, obveščanja in alarmiranja.

Izdelan in uveljavljati se bo začel program razvoja in vzpostavitve službe za pomorsko meteorologijo in hidrologijo, ki bo vključena v sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja o ekstremnih vremenskih in hidroloških pojavih ter v podporo delovanja v primeru nenadnega onesnaženja morja. Podatke bo služba posredovala tudi v enotni pomorski informacijski sistem. Vzpostavljen bo sistem za nadzor plovbe (VTS), kar bo dopolnilo že vzpostavljen sistem obveznega javljanja ladij z nevarnimi tovari v Jadranu. Služba za meteorologijo in hidrologijo ter služba za nadzor pomorskega prometa bosta povezani v enotni pomorski informacijski sistem.

Nadaljevali bomo z dopolnjevanjem, posodabljanjem in prilagajanjem (po lokacijah in namenu) državne mreže vodomernih postaj za opazovanje visokih voda ter nadgradili simulacijska orodja za napovedovanje odtoka. Celoten sistem bomo povezali s sistemom za opazovanje, obveščanje in alarmiranje in zagotovili pravočasno alarmiranje zaradi visokih voda preko regijskih centrov za obveščanje. Izpopolnili in posodobili bomo sistem tehničnega in seizmičnega opazovanja visokih pregrad (33). Vzporedno z graditvijo hidroelektrarn na spodnji Savi bo vzpostavljen sistem opazovanja, spremljanja in opozarjanja na visoke vode med vsemi hidroelektrarnami na Savi in vključen v splošni sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja. Prizadevali si bomo za čim hitrejšo normativno ureditev izdelave izračunov in dokumentacije o hidravličnih posledicah morebitnih porušitev hidroenergetskih objektov ter načrtno izvajanje priprav za opozarjanje in ukrepanje ob visokih vodah.

Organizirali bomo sistem spremljanja in obveščanje sosednjih držav ob nenadnih velikih onesnaženjih površinskih voda v povodjih (po vzoru na podonavski alarmno opozorilni sistem) na celotnem območju države.

Dogradili bomo enoten sistem za spremljanje zunanjega sevanja za ukrepanje ob jedrskih nesrečah in drugih radioloških nevarnostih ter ga povezali z drugimi nacionalnimi in evropskimi sistemi te vrste. Na tej podlagi bo izdelan z upoštevanjem zmogljivosti v poklicnih in drugih reševalnih enotah ter sestavah za radiološko, kemijsko in biološko zaščito, vključno z zmogljivostmi Slovenske vojske za radiološko, kemijsko in biološko zaščito, enoten načrt spremljanja in zaznavanja radioloških, kemijskih in bioloških nevarnosti, vzorčenja in pregledovanja vzorcev ter obveščanja javnosti. V enoten sistem opazovanja, obveščanja in alarmiranja bo vključena tudi fitosanitarna služba ter služba za nadzor zdravja živali in živil živalskega izvora.

Nadaljevali bomo s programom razvoja enotnega informacijsko telekomunikacijskega sistema. Programske aplikacije bomo še vnaprej gradili na centralnih zbirkah podatkov in na tehnologijah, ki bodo omogočale varen interni in oddaljeni dostop, pri čemer bodo uporabljene zlasti standardne tehnologije v okviru omrežja internet. Geografsko informacijski sistem GIS UJME bomo razvijali še naprej za uporabo v centrih za obveščanje in v spletni različici za ostale izvajalce varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Sistem

za spremljanje intervencij in nesreč bomo predvidoma nadgradili iz dvodimenzionalne geografske osnove v tridimenzionalno ter omogočili reševalnim službam izvajanje lastnih strokovnih analiz. Večina aplikacij se bo razvijala kot spletnih, ki bodo dostopne na enotnem spletnem portalu Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje www.sos112.si, v omejenem obsegu pa tudi preko mobilnih telefonov v tehnologiji wap na naslov wap.sos112.si. Prizadevali si bomo, da bodo v enotni informacijsko telekomunikacijski sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami lahko hitro in neposredno posredovale informacije tudi opazovalne in nadzorne službe, organizirane za spremljanje meteoroloških, hidroloških, seizmoloških, radioloških, ekoloških in drugih razmer. Sistem bo omogočal tudi prikazovanje dodatnih vsebin s katerimi razpolagajo te službe. Nadaljevalo se bo program dopolnjevanja in posodabljanja posredovanja ter uporabe aktualnih meteoroloških in hidroloških opozoril ter informacij preko Centra za obveščanje Republike Slovenije in regijskih centrov za obveščanje za pravočasno opozarjanje prebivalstva oziroma vzpostavljanje pripravljenosti ali aktiviranja sil za zaščito, reševanje in pomoč v primeru grozečih nesreč.

Nadaljevali bomo s projektom prenove sistema javnega alarmiranja tako, da bo v državno pristojnost v tem srednjeročnem obdobju prevzetih še 1.068 siren. Sistem bo posodobljen, prilagojen na različne telekomunikacijske sisteme in vključen preko namenskega digitalnega radijskega omrežja v enoten informacijsko telekomunikacijski sistem varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Zagotovljeno bo selektivno proženje siren iz centrov za obveščanje, pri čemer se ne bo spremenilo možnosti in obsega uporabe siren za javno alarmiranje pod predpisanimi pogoji za aktiviranje gasilcev. Zagotovljena bo povezava siren za javno alarmiranje med zavezanci Seveso II direktive in regijskimi centri za obveščanje. Tudi v obravnavanem obdobju bomo vzdrževali in zagotavljali delovanje lokalnih alarmnih sistemov na območju plazov velikega obsega, kot sestavni del splošnega sistema opazovanja, obveščanja in alarmiranja. Posodobljen sistem javnega alarmiranja bo zagotavljal ustrezno izvajanje temeljnih funkcij javnega alarmiranja najmanj v naslednjem desetletju.

Načrtno se bo nadaljeval program posodabljanja opreme in zmogljivosti regijskih centrov za obveščanje. Prednostno se bo zagotovila prenova na perspektivni lokaciji regijskega centra Zahodne Štajerske, Dolenjske in Severnoprimske regije. Nadaljevali bomo z razvojem storitev na področju klica v sili na številki 112 na tekstovne in video klice in tako omogočili večjo uporabnost klica v sili. Izboljšano bo prikazovanje lokacije klicočega in predvidoma bodo zagotovljeni pogoji za uvedbo samodejnih klicev v sili ob prometnih nesrečah. Nadaljevali bomo s prizadevanji in v prvih dveh letih po uveljavitvi tega programa zagotovili odzivanje tujim državljanom na klic v sili tudi v angleškem jeziku.

Ponovno bodo proučene realne možnosti za izgradnjo in prehod na enotni digitalni sistem radijskih zvez državnih organov TETRA, ki naj bi bil predvidoma dograjen v obravnavanem srednjeročnem obdobju. Izgradnja in prehod bosta odvisna predvsem od materialnih možnosti za nakup nove terminalne radijske opreme, obenem pa bo treba zagotoviti najmanj enak standard kvalitete in storitev kot jih zagotavljajo obstoječi sistemi zvez.

Nadaljevali bomo z razvojem video sistema nadzora nad požari v naravnem okolju na Obalno kraškem, Severno primorskem in Notranjskem območju s ciljem, da se nadzoruje še dodatnih okoli 40.000 ha požarno ogroženega območja in morje, vse z možnostjo operativne uporabe podatkov v regijskih centrih za obveščanje ter v določenih gasilskih enotah na zahodnem delu države.

Nadaljeval se bo razvoj osrednjega državnega logističnega centra v Rojah s ciljem, da se na tej lokaciji razvije tudi potrebne zmogljivosti za sprejem mednarodne pomoči, mednarodnih enot oziroma za sprejem sil za zaščito, reševanje in pomoč ter stacionarni

informatijski center za državne potrebe. Izpopolnjene bodo organizacijske in druge priprave za sprejem mednarodne pomoči po zraku, zlasti na letališčih Jožeta Pučnika, Edvarda Rusjana in v Cerkljah ob Krki ter določene bodo lokacije in druge zmogljivosti za sprejem pomoči po cestah na glavnih vstopih v državo.

Nadaljeval se bo razvoj namenskega logističnega centra za požare v naravnem okolju v Postojni in skupaj z Občino Ajdovščina v novem logističnem centru na letališču v Ajdovščini. Nadaljeval se bo tudi razvoj splošnih logističnih centrov v Kopru, Postojni, Kranju, Celju, Mariboru in Murski Soboti, v ostalih centrih se zmogljivosti ne bo povečevalo.

5. RAZVOJ PREVENTIVNIH DEJAVNOSTI

Pri dopolnjevanju ali spreminjanju systemske in področne zakonodaje na državni in lokalni ravni, se bo v potrebnem obsegu uredilo oziroma upoštevalo preventivne ukrepe in dejavnosti z vidika učinkovitega preprečevanja nastanka nesreč, zmanjševanja njihovih posledic oziroma vzpostavljanja pogojev za učinkovito zaščito, reševanje in pomoč, če do nesreče pride.

Ustanovljeno bo medresorsko delovno telo, ki bo usmerjalo in usklajevalo aktivnosti za uresničevanje smernic za izvajanje Akcijskega načrta zmanjšanja tveganja pred naravnimi nesrečami (Hyogo Framework for Action 2005-2015). Izvajale se bodo aktivnosti, ki temeljijo na Alpski konvenciji. Zavzemali se bomo za uresničevanje Strategije prilagajanja slovenskega kmetijstva in gozdarstva podnebnim spremembam s temeljnim izhodiščem, da mora imeti upravljanje kmetijstva in gozdarstva glavno vlogo pri učinkoviti rabi vode v sušnih območjih, zagotavljanju pogojev za ustrezno pitno vodo, izboljševanje obvladovanja poplav in drugih nesreč kot so požari, vetrolomi, snegolomi, žled, škodljivci in bolezni. V sodelovanju s pristojnimi ministrstvi bo izdelana strategija in program varstva pred posledicami suše vključno z ukrepi za zmanjšanje škod v kmetijstvu in tudi drugih gospodarskih sektorjih, npr. pri oskrbi s pitno vodo ter z analizo negativnih vplivov v energetiki, turizmu in na drugih področjih. Zagotovljena bo vključitev v delo Centra za obvladovanje suše v jugovzhodni Evropi in v morebitne nove inštitucije, ki se bodo ukvarjale s problematiko podnebnih sprememb.

V obravnavanem obdobju se bo dopolnilo prostorske sestavine plana Republike Slovenije in drugih prostorskih načrtov z ukrepi za zaščito pred naravnimi in drugimi nesrečami ter zagotovilo redno dopolnjevanje in spremljanje izvajanja teh dokumentov, s temeljnim izhodiščem, da je prostorsko načrtovanje daleč najpomembnejši in tudi najcenejši instrument za prilagajanje dejavnosti in rabe prostora učinkom podnebnih sprememb oziroma za občutno zmanjšanje ranljivosti prostora pred temi spremembami. Prizadevali si bomo, da zlasti občine pri dopolnjevanju svojih občinskih prostorskih aktov strokovno in dosledno upoštevajo ogroženost in ranljivost svojega prostora. Treba je uveljaviti spoštovanje prostorskih, urbanističnih in tehničnih standardov ter pri načrtovanju in graditvi objektov uporabljati take izvedbene in arhitekturne rešitve, ki so strokovno utemeljene in preizkušene, kot najbolj zanesljive za kljubovanje naravnim ujmam. Ustanovitev pokrajin mora prispevati k večji usklajenosti in kvaliteti prostorskega načrtovanja tudi z vidika preprečevanja in zmanjševanja posledic naravnih in drugih nesreč.

Izdelana bo strategija in program varstva pred poplavami, ki bosta temeljila na predpisanih pogojih in omejitvah za izvajanje dejavnosti in posegov v prostor na območjih ogroženih zaradi poplav in z njimi povezane erozije. Pospešilo se bo izdelavo strokovnih podlag, zlasti scenarijev bodočega podnebja, za odločanje o pogojih rabe in varovanja območij ogroženih zaradi poplav, plazov in erozije ter vodovarstvenih območij. Dopolnjeno bo upravljanje z vodami zlasti v delu, ki ureja delovanje obveznih državnih gospodarskih

javnih služb. Izvedena bo reorganizacija, dopolnjena koncesijska razmerja in prilagojeno delovanje službe zahtevam evropske in nacionalne zakonodaje ter posledicam, ki jih povzročajo podnebne spremembe. Poseben poudarek bo dan izvedbi nujnih investicij in vzdrževanju pomembnejših objektov vodne infrastrukture na področju upravljanja z vodami, ki pomenijo bistveno izboljšanje vodnega režima. Nadaljevali bomo z obnovo protipoplavnih nasipov vzdolž Mure. Predvidoma v treh letih bo izveden sanacijski program odprave posledic poplav 2007 na objektih vodne infrastrukture, vodnih in priobalnih zemljiščih.

V obravnavanem obdobju bo dokončano izvajanje ukrepov za preprečevanje širjenja in stabilizacijo vplivnih območij plazov velikega obsega, ki so se zgodili v preteklem obdobju. Izdelana bo strategija in program varstva pred zemeljskimi plazovi, pri čemer bo temeljni cilj zmanjševanje posledic zdrsov zemeljskih plazov.

Nadaljevali bomo načrtno sanacijo opuščanih naftnih vrtin v vzhodnem delu države.

Na podlagi dosedanjih izkušenj bo proučena možnost za dodatno zmanjšanje števila objektov za katere se daje soglasje z vidika požarne varnosti k projektnim rešitvam v postopkih za pridobitev gradbenih dovoljenj.

Spodbujali bomo rešitve, programe in ukrepe, katerih namen bo širitev vrst zavarovanja pred naravnimi in drugimi nesrečami, zlasti povečevanje obsega zavarovanj v kmetijstvu. Zavzemali se bomo za razširitev in vzpostavitev sistema subvencioniranja zavarovanj za bolezni živali, ki lahko povzročijo veliko gospodarsko škodo. Zavzemali se bomo tudi za uveljavljanje sistemskih rešitev, ki bodo preko zavarovanja omogočale kritje poleg neposrednih škod tudi posrednih škod ob izbruhu živalskih bolezni. Država bo spodbujala zaščitne preventivne ukrepe kot so protitočne mreže, oroševanje in druge ter nekatere tudi subvencionirala. Pričeli bomo z aktivnostmi za vzpostavitev aktivne zaščite pred točo.

Vzpostavljati se bo začel celovit informacijski sistem za spremljanje vpliva podnebnih sprememb na kmetijstvo in gozdarstvo in v skladu s programi za posodobitev meteoroloških, hidroloških in drugih omrežij, se bo izpopolnjevalo tudi sistem za zgodnje obveščanje in opozarjanje na sušo ter druge vremenske pojave, ki zahtevajo ustrezno ravnanje oziroma ukrepanje. Celovit informacijski sistem za spremljanje vpliva podnebnih sprememb bo treba kasneje dograditi na tak način, da bo služil prilagajanju tudi drugih resornih področij.

Na požarno najbolj ogroženih območjih zahodnega dela države se bo načrtno nadaljevalo z izgradnjo in vzdrževanjem protipožarnih prometnic ter drugih preventivnih protipožarnih ukrepov, ki izboljšujejo pogoje za preprečevanje nastanka požarov v naravnem okolju oziroma omogočajo učinkovitejšo gašenje. Izdelan bo program za izkoreninjenje oziroma omejitev širjenja novih nevarnih rastlinskih bolezni in škodljivcev gozdnega drevja.

Ministrstvo za okolje in prostor bo proučilo možnosti za razširitev obstoječe energetske svetovalne mreže (»En svet«) s strokovnjaki, ki bodo svetovali investitorjem o ustrezni zaščiti pred posledicami naravnih nesreč, zlasti pred tistimi, ki jih povzročajo podnebne spremembe.

6. RAZVOJ ZMOGLJIVOSTI TER SIL ZA ZAŠČITO, REŠEVANJE IN POMOČ

6.1 Načrti zaščite in reševanja

Uveljavljena bo nadaljnja poenostavitev načrtovanja na vseh ravneh s težiščem, da morajo biti razdelani predvsem koncepti zaščite in reševanja pri odzivanju na posamezne nesreče, izpopolnjeni postopki obveščanja in izmenjave podatkov med izvajalci, načrtovane rešitve za izvajanje ključnih nalog pa usklajene med izvajalci in različnimi ravnmi načrtovanja. Razširiti bo treba možnost načrtovanja samo posameznih nalog ali ukrepov za zaščito, reševanje in pomoč.

Državni načrti zaščite in reševanja bodo posodobljeni in aktualizirani, saj morajo v večji meri upoštevati nove okoljske probleme, ki jih bodo prinesle podnebne spremembe. Načrtovane rešitve bodo implementirane, le če ustrezno vrednotijo vpliv podnebnih sprememb. Kot stalna aktivnost bo uvedeno preverjanje usklajenosti načrtov s temeljnimi načrti, pri čemer bo prednost dana zavezancem Seveso II direktive, nesrečam v katerih je lahko veliko število ranjenih in poškodovanih oziroma nesrečam, ki jih povzročajo sodobni viri ogrožanja. Poseben poudarek bo dan dokončanju načrtov za množične prometne nesreče ter za nesreče v avtocestnih predorih. Razdelano bo reševanje ob nesrečah v daljših železniških predorih. Dopolnjeni koncepti vodenja intervencij, ki omogočajo uporabo gasilcev in drugih reševalcev s širšega območja, bodo uveljavljeni za vse nesreče pri katerih je to smiselno in racionalno.

Načrti zaščite in reševanja ob pojavu boleznih velikega števila živali bodo razširjeni na vse bolezni živali, pri katerih se uporablja podoben koncept zaščite in reševanja.

Nadaljevale se bodo aktivnosti za dopolnjevanje državnega načrta za primer pandemije ter razdelavo nalog iz načrta po dejavnostih in izvajalcih.

Posebna skrb bo posvečena nadaljevanju razdelave in izpopolnjevanja priprav v javnem zdravstvu za zagotovitev pogojev za sprejem večjega števila poškodovanih ali obolelih v zelo kratkem času. Poudarek bo tudi na nevarnosti vse pogostejših vročinskih valov, zlasti v urbanih središčih.

V vseh državnih načrtih bodo ocenjene tudi možnosti in naloge, ki jih lahko podpreta ali izvajata Slovenska vojska z novimi vojaškimi, kadrovske, tehničnimi in drugimi zmogljivostmi oziroma Policija s svojimi zmogljivostmi. Poenostavljen bo celotni sistem aktiviranja in načrtovanja uporabe Slovenske vojske za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči ob različnih vrstah nesreč.

Občine in regije bodo v kar največji meri svoje načrte uskladile s temeljnimi načrti zaščite in reševanja, ki so izdelani za določene nesreče na ravni države. Prednostno bodo občine dopolnile svoje načrte zaščite in reševanja za nesreče, ki lahko nastanejo pri zavezancih Seveso II direktive, ki obratujejo na njihovem območju. Občine in regije bodo svoje načrte zaščite in reševanja usklajevale tudi z občinami in regijami v sosednjih državah, če gre za območja, ki jih ogrožajo iste ali podobne vrste nesreč. Načrti zaščite in reševanja se bodo začeli izdelovati tudi v pokrajinah, ko bodo ustanovljene.

6.2 Zaloge materialnih sredstev

V okviru državnih blagovnih rezerv se bo nadaljevalo izvajanje programa zagotovitve RKB zaščitnih sredstev za prebivalstvo v letih 2008 do 2013 v obsegu, ki v preteklem načrtovanem obdobju ni bil izveden (zaščitna sredstva za okoli 10.000 oseb). V okviru državnih blagovnih rezerv se bo nadomestilo tudi zaloge zdravil ter potrebne količine tablet kalijevega jodida in predpisalo ustreznejši način njihovega razdeljevanja.

V okviru državnih rezerv za primer naravnih in drugih nesreč se bo nadaljevalo povečevanje opreme in sredstev za zagotavljanje začasne nastanitve v stacionarnih objektih

tako, da bo omogočena nastanitev za okoli 10.000 oseb. V okviru državnih rezerv se bo še posebej zagotavljala oprema za radiološko, kemijsko in biološko zaščito za delovanje sil za zaščito, reševanje in pomoč iz državne pristojnosti na območju Posavja v primeru nesreče v Nuklearni elektrarni Krško. Obnovljene in nadomeščene bodo obstoječe kontejnerske zmogljivosti za začasno nastanitev ter izvršen dokup zmogljivosti (bivalniki, prikolice in podobno).

Dokupljeni bodo agregati in drugi pogonski sklopi za pomoč ob vremenskih ujmah kmetijam, individualnim stanovanjskim objektom in za druge potrebe. Postopoma se bodo oblikovale rezerve rešilnih jopičev, škornjev in druge opreme za reševanje iz vode in na vodi, kolikor te opreme ne bo mogoče zagotoviti v okviru programov požarnega sklada. Povečane bodo zaloge in vrste potrošnih sredstev za začasno pokrivanje objektov, dekontaminacijo, gašenje in podobno. Povečane bodo rezerve potrošnih sredstev za primer visokih voda in poplav (vreče za protipoplavne nasipe in drugo). Proučene bodo možnosti za uvedbo sodobnih tehnik za izvajanje protipoplavnih ukrepov (montažne zapornice in podobno).

Vzdrževale se bodo rezerve sredstev in opreme za istočasno obvladovanje okoli 20 izbruhov katerekoli od posebno nevarnih bolezni živali v manjšem obsegu, ki se lahko pojavijo sočasno na različnih območjih države. Sredstva in oprema bodo namenjena zlasti postavitvi razkuževalnih barrier ter izvajanju čiščenja in razkuževanja na določenih točkah območja določenega okoli izbruha bolezni. Za oskrbo s pitno vodo se bodo zmogljivosti v rezervah povečale tako, da bo možno vzpostaviti začasno oskrbo za najmanj 10.000 oseb, z napravami za prečiščevanje pa tudi za večje število oseb. Na enak način se bo nadaljeval nakup baraž za posredovanje v primeru nenadnega onesnaženja morja tako, da bo zagotovljeno najmanj dodatnih 4.000 m baraž. Postopno se bo začelo oblikovati tudi rezerve plavajočih zaves in drugih sredstev za omejevanje onesnaženja na vodotokih. Pri določenih gasilskih enotah, ki opravljajo naloge zaščite in reševanja širšega pomena, bodo oblikovane posebne rezerve sanitetne opreme in sredstev za primer nesreč z velikim številom poškodovanih in obolelih. Glede na potrebe, ki bi se pokazale ob naravnih in drugih nesrečah v naslednjem srednjeročnem obdobju, se bodo zagotavljala v rezervah tudi druga sredstva.

Spodbujalo se bo občine, da glede na ogroženost zaradi posameznih vrst naravnih in drugih nesreč zlasti za različne vremenske ujme (neurja, poplave, toča), zagotavljajo lastne rezerve zaščitne in reševalne opreme ter potrošnih sredstev in ogroženosti njihovega območja, prilagodijo nakupe zaščitne in reševalne opreme za svoje reševalne službe in druge operativne sestave ter zagotovijo najnujnejše zmogljivosti za začasno nastanitev ogroženih na njihovem območju.

Državne rezerve sredstev in opreme za primer naravnih in drugih nesreč bodo v ustreznem obsegu prerazporejene v regijske logistične centre glede na ogroženost.

6.3. Razvoj sil za zaščito, reševanje in pomoč

6.3.1 Splošno

V prvih treh letih srednjeročnega obdobja, ki ga zajema ta program, bo izvršena na državni, regijski in lokalni ravni reorganizacija sil za zaščito, reševanje in pomoč v skladu z novimi ali dopolnjenimi normativnimi in organizacijskimi rešitvami, sprejetimi v preteklem obdobju. Spremembam v organizaciji lokalne samouprave na pokrajinski ravni se bo prilagodilo organe vodenja, sile in službe za zaščito, reševanje in pomoč ter organiziranost gasilske organizacije na pokrajinski ravni.

Za specializirane enote in službe Civilne zaščite, ki morajo vzdrževati visoko stopnjo pripravljenosti ali so namenjene za delovanje na območju celotne države oziroma za pomoč drugim državam, bo prednostno uveljavljeno popolnjevanje s pogodbenimi pripadniki Civilne zaščite. Za tehnično reševanje bo predvidoma v vsaki regiji sklenjena pogodba z ustrežno gospodarsko družbo, ki ima potrebne tehnične in druge zmogljivosti, ki jih je mogoče uporabiti ob potresih, neurjih, zemeljskih plazovih in podobnih nesrečah. V skladu z možnostmi bo povečana materialna podpora za izboljšanje pripravljenosti institutov, zavodov, fitosanitarne službe, službe za nadzor zdravja živali in živil živalskega izvora ter drugih visoko specializiranih zmogljivosti, ki v skladu z načrti zaščite in reševanja opravljajo določene naloge oziroma zagotavljajo podporo pri izvajanju zaščite, reševanja in pomoči.

V sodelovanju z organizacijami socialnega varstva, zlasti centri za socialno delo in pristojnim ministrstvom, bo razdelan in uveljavljati se bo začel koncept celovitega, načrtnega in usklajenega nudenja socialne pomoči prizadetim ali ogroženim prebivalcem ob nesrečah zlasti v obdobju do vzpostavitve osnovnih pogojev za življenje.

Ponovno bodo proučene možnosti pri katerih nalogah zaščite, reševanja in pomoči lahko učinkovito glede na nove vojaške zmogljivosti sodeluje Slovenska vojska, še posebej na področju radiološke, biološke in kemijske zaščite, inženirije, letalstva in vojaškega zdravstva tako, da bodo vojaške zmogljivosti upoštevane pri dopolnjevanju organizacije, opremljanju in delovanju drugih sil za zaščito, reševanje in pomoč.

Pri uveljavljanju novih organizacijskih rešitev se bo glede na ogroženost v občinah upoštevalo pri organizaciji reševalnih služb prednostni red popolnjevanja in vključevanja v zaščito, reševanje in pomoč tako, da bodo vključene najprej poklicne reševalne službe, nato prostovoljne in za naloge, ki jih te ne opravljajo, bodo organizirane enote in službe Civilne zaščite. Za določene naloge zlasti tehničnega reševanja v regijah bodo sklenjene pogodbe z ustreznimi gospodarskimi družbami. Te gospodarske družbe bodo izbrane z razpisi za večletno obdobje za opravljanje nujnih del, zlasti na infrastrukturi in objektih, ob naravnih in drugih nesrečah tako, da se bo od njih zahtevalo potrebne gradbene in druge zmogljivosti vključno z zmogljivostmi za popravilo streh in strešnih konstrukcij, začasno usposobitev poškodovanih objektov, prometnic in izvedbo drugih del za čim hitrejšo vzpostavljanje osnovnih pogojev za življenje ob nesrečah. Z reševalnimi službami, ki delujejo na ravni države oziroma zagotavljajo določene zmogljivosti za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči se bodo namesto enoletnih sklenile pogodbe za nedoločen čas. Z letnimi dodatki k tem pogodbam se bo usklajevalo prednostne naloge in obseg sofinanciranja s strani države. Za posamezne reševalne službe se bo povečalo število reševalcev in druga osnovna merila za sofinanciranje, če bodo začele izvajati nove naloge oziroma če se jim bodo naloge bistveno razširile ali povečale.

V celotnem srednjeročnem obdobju se bo poskušalo ustrežneje urediti status prostovoljnih reševalcev, zlasti v odnosu do delodajalcev ter stimulirati tiste, ki zaposlujejo prostovoljne reševalce. Pri dopolnjevanju področne zakonodaje bodo ponovno proučene možnosti za ustrezno stimuliranje delodajalcev, ki zaposlujejo prostovoljne reševalce, še posebej na zavarovalniškem, socialnem, davčnem in drugih področjih. Tudi pri določanju in izvajanju ukrepov za ohranjanje delovnih mest v razmerah gospodarske recesije, se bo proučilo možnosti, da se kot eden o kriterijev upošteva delovanje delavcev kot prostovoljnih reševalcev ter ohranja delovna mesta gasilcev v poklicnih teritorialnih enotah oziroma v gasilskih in drugih službah gospodarskih družb. Ponovno bodo proučene rešitve, ki jih uporabljajo druge države za stimuliranje prostovoljnega dela z različnimi nadomestili, nagradami, zavarovanji in drugimi oblikami z namenom, da se jih uveljavi tudi na področju varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami neposredno ali v okviru ustrežnejšega urejanja prostovoljnega dela v naši državi.

Za izboljšanje statusa reševalcev prostovoljcev bo poseben poudarek dan zlasti zagotavljanju potrebnih sredstev za predpisane zdravstvene preglede, zavarovanje za primer bolezni ali poškodbe pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči, kot tudi invalidskega zavarovanja za primer nastanka invalidnosti pri opravljanju nalog zaščite, reševanja in pomoči. Potrebna sredstva morajo zagotavljati občine oziroma druge oblike lokalne samouprave ter država, upoštevajoč območje na katerem se naloge zaščite in reševanja opravljajo oziroma kdo je reševalca pozval k opravljanju teh nalog. Od prostovoljnih reševalnih služb in drugih operativnih sestav, ki jih organizirajo nevladne organizacije, pa se pričakuje, da bo z organizacijskimi, tehničnimi in drugimi rešitvami zagotovile, da bo delovanje njihovih operativnih članov v reševalnih službah in drugih operativnih sestavah, kar najmanj moteče za njihove delodajalce.

V občinah, še posebej tistih, ki so izven večjih urbanih središč in na območju katerih je manj razvita prometna in druga infrastruktura, so pa ogrožene zaradi različnih vrst nesreč, se bo spodbujalo dolgoročno združevanje in razvoj prostorskih, tehničnih, logističnih in drugih zmogljivosti gasilcev, nujne medicinske pomoči, Civilne zaščite, Rdečega križa in drugih reševalnih služb na skupnih lokacijah oziroma skupnih objektih zaradi povečevanja racionalnosti, učinkovitosti pa tudi hitrejši odzivnosti na različne vrste nesreč.

Ponovno bodo proučene možnosti, da bi društvom, ki delujejo v javnem interesu na področju zaščite in reševanja bile omogočene olajšave pri dajatvah od prireditev, ki jih organizirajo za pridobivanje dodatnih sredstev za svojo dejavnost.

6.3.2 Razvoj posameznih sil za zaščito, reševanje in pomoč

6.3.2.1 Civilna zaščita

Na vseh ravneh bo izvedena reorganizacija Civilne zaščite tako, da se bo povečala specializacija enot in služb, ki jih popolnjujejo pripadniki Civilne zaščite, pri čemer se bo upoštevalo ogroženost in nova predpisana organizacijska merila. Predvidoma skupno število pripadnikov ne bo preseglo 5.000. Na ravni države bo izvršena reorganizacija enote Civilne zaščite za hitre reševalne intervencije tako, da se bodo povečale njene zmogljivosti za pomoč drugim državam oziroma preko ustreznih modulov za skupno pomoč v okviru Evropske unije. Za delovanje na državni in regijski ravni bo organizirana enotna služba za psihološko pomoč ogroženim osebam in reševalcem. Zaključen bo razvoj mobilnega centra za obveščanje in začet razvoj premičnih zmogljivosti za štabno delo v terenskih razmerah na državni ali regijski ravni. Na državni ravni bosta vzpostavljena tudi stacionarni in mobilni informacijski center za primer velikih nesreč. Enote za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi in za proženje snežnih plazov bodo z novimi formacijami povezane v enotno službo na ravni države. V okviru služb Civilne zaščite se bo organiziralo najmanj polovico načrtovanega števila komisij za ocenjevanje poškodovanosti objektov. Kot sestavni del nadaljevanja krepitve priprav za posredovanje v primeru nenadnega onesnaženja morja bo razvita in popolnjena posebna služba za podporo.

Pogodbe o službi v Civilni zaščiti bodo prednostno sklenjene zlasti za popolnjevanje centrov za obveščanje ob večjih nesrečah, državne enote za hitre intervencije, pirotehnikov, enot za radiološko, kemijsko in biološko izvidovanje in dekontaminacijo ter oddelkov za tehnično reševanje v regijah, ki so namenjeni pomoči občinam ob vremenskih ujmah in nenadnih okoljskih nesrečah. Cilj v srednjeročnem obdobju je skleniti pogodbe o službi v Civilni zaščiti s pripadniki v vseh pomembnejših enotah in službah Civilne zaščite v državni pristojnosti (okoli 1000 pripadnikov).

6.3.2.2 Gasilci

V prvih dveh letih po sprejemu tega programa bo izvedena prilagoditev organiziranosti opravljanja javne gasilske službe spremembam v kategorizaciji gasilskih enot. Posebno skrb bo Gasilska zveza Slovenije pri tem posvetila ustreznemu povezovanju operativnih enot na območjih, kjer je sorazmerno veliko število gasilcev in nadaljevanju aktivnosti skupaj z občinami za povečevanje števila prostovoljnih gasilcev v zahodnem delu države. Posebna skrb bo posvečena tudi vključevanju članov industrijskih prostovoljnih gasilskih društev, katerih delovanje zamira oziroma zmanjševanju negativnih posledic na požarno varnost v okoljih kjer je delovalo tako društvo. Gasilska organizacija bo v skladu s tem programom izdelala načrte opremljanja v celotnem srednjeročnem obdobju in upoštevala s predpisi podaljšane roke do 2014 za zagotovitev najpomembnejše gasilske zaščitne in reševalne opreme. Sprejelo in postopoma se bo uveljavilo standarde požarnega pokrivanja in določilo čase prihodov gasilcev na kraj nesreče. Aktivnosti za izboljšanje statusa prostovoljnih gasilcev se bodo izvajale v celotnem srednjeročnem obdobju v skladu s prizadevanji za izboljšanje statusa vseh prostovoljnih reševalcev.

Pri razvoju zmogljivosti se bo postopno zagotovilo potrebno opremo za izvajanje radiološke, kemijske in biološke dekontaminacije poškodovanih predvidoma pri gasilskih enotah v Mariboru, Ljubljani, Novem mestu in Kopru. Nadaljevalo se bo opremljanje in zagotovila usposobljenost z načrti določenih gasilskih enot za posredovanje ob nesrečah v daljših avtocestnih predorih vključno s predorom Cenkova in gasilskih enot vzdolž avtocest v primeru množičnih prometnih nesreč. Pri usmerjanju priprav oziroma opremljenosti za izvajanje zaščite, reševanja in pomoči ob prometnih nesrečah, se bo posebej obravnavalo specifične zahteve za izvajanje intervencij na avtocesti v Prekmurju oziroma na drugih avtocestnih odsekih, ki nimajo odstavnih pasov. Podpiralo se bo združevanje zmogljivosti gasilskih enot na določenih območjih za učinkovitejše posredovanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi (Nova Gorica).

Število gasilskih enot (44), ki so določene za izvajanje nalog širšega pomena, se predvidoma ne bo povečevalo, povečala pa se bodo merila za zagotavljanje zaščitne in reševalne opreme za razmere radiološke, kemijske in biološke kontaminacije in to upoštevalo tudi pri sofinanciranju opremljanja. Nadaljevale se bodo priprave za usposobitev predvidoma dveh operativnih gasilskih poveljstev za vodenje velikih gasilskih intervencij bo požarih v naravnem okolju in v ta namen bodo zagotovljene tudi mobilne zmogljivosti za štabno delo. V skladu z načrti zaščite in reševanja pred požari v naravnem okolju se bo začelo načrtno usposabljanje tudi gasilce, ki so s temi načrti v manj ogroženih območjih predvideni za pomoč ob velikih požarih v zahodnem delu države. V okviru možnosti bo nudena pomoč za gašenje požarov v visokogorju tistim gasilskim enotam, na območju katerih so taki požari pogosti v daljšem časovnem obdobju. Regijska gasilska poveljstva se bo usposobilo za vodenje velikih intervencij pri katerih sodelujejo gasilci z območja celotne regije ali iz več regij.

V okviru možnosti bodo razvite najnujnejše zmogljivosti za posredovanje ob požarih in drugih nesrečah na morju v gasilski enoti v Kopru. Spodbujalo se bo organiziranje, opremljanje in usposabljanje ekip prve pomoči v okviru gasilske organizacije in v skladu z ocenami ogroženosti ekip za reševanje na in iz vode.

6.3.2.3 Gorska reševalna služba

Nadaljevalo se bo z načrtnim večletnim posodabljanjem in nadomeščanjem zaščitne in reševalne opreme in terenskih vozil. Zagotovljena bo pomoč tudi pri nabavi posebne opreme potrebne za reševanje ob nesrečah med prostočasnimi aktivnostmi kot je jadrnanje, soteskanje in podobno, pri katerih posredujejo gorski reševalci. Omogočena bo

nabava tudi opreme potrebne za reševanje iz visokih objektov, žičnic in drugih naprav. Povečalo se bo moštvo pri tistih postajah, pri katerih se je bistveno povečalo število reševanj. Izpopolnilo se bo zagotavljanje pogojev za dežurstvo reševalcev in helikopterske posadke, predvsem Slovenske vojske, v času največjega obiska gora. V okviru državne enote za hitre reševalne intervencije bo oblikovana enota gorskih reševalcev za posredovanje izven države.

6.3.2.4 Jamarska reševalna služba

Nadaljevalo se bo z načrtnim večletnim posodabljanjem in dopolnjevanjem zaščitne in reševalne opreme ter potrebnih prevoznih sredstev. Omogočena bo nabava specifične opreme, ki jo jamarski reševalci potrebujejo za izvajanje nalog zaščite, reševanja in pomoči pri zahtevnih vrstah nesreč (reševanje iz globokih jam, vodnih jam, z visokih objektov, z žičnic in podobno). Nadaljevale se bodo aktivnosti z zagotovitev reševalnih specialnosti jamar – miner in jamar – potapljač.

6.3.2.5 Podvodna reševalna služba

Zagotovljena bo pomoč države pri nabavi zahtevne reševalne opreme zlasti plovil in pri načrtnem posodabljanju potapljaške opreme. Kot del državne enote za hitre reševalne intervencije se bo vzdrževala opremljenost in usposobljenost enote za tehnično potapljanje. Skupno z ostalimi reševalnimi službami ter lokalnimi skupnostmi ter gospodarskimi družbami, upravljavci hidroenergetskih objektov, bodo določene in usklajene priprave za reševanje na vodi in iz vode na akumulacijah v sistemu hidroelektrarn.

6.3.2.6 Enote reševalcev z reševalnimi psi

Nadaljevalo se bo sofinanciranje delovanja Kinološke zveze Slovenije, Komisije za reševalne pse in Zveze društev vodnikov reševalnih psov Slovenije tako, da se bo letno zagotavljalo okoli 150 usposobljenih reševalnih psov za različne namene. Povečane bodo zmogljivosti za prevoz reševalnih psov in v okviru državne enote za hitre reševalne intervencije se bo vzdrževala pripravljenost skupine reševalcev za pomoč izven države ob podpori ustreznih zmogljivosti te enote.

6.3.2.7 Enote za postavitve začasnih naselij

Na podlagi pogodb s taborniško in skavtsko organizacijo se bo ohranjala pripravljenost potrebnega števila enot za postavitve začasnih naselij ob nesrečah. Predvidoma v vseh regijah se bodo načrtovale organizacijske in druge rešitve za začasno nastanitev določenega števila (okoli 1000) ogroženih oseb v stacionarnih objektih.

6.3.2.8 Stacionariji, nastanitvene enote in ekipe za prvo pomoč

Do konca srednjeročnega obdobja bo zaključen razvoj vzpostavljanja nastanitvenih zmogljivosti za posebne kategorije ogroženih v Centru vojnih veteranov Slovenije v Logatcu. Na podlagi pogodb Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje z Rdečim križem Slovenije bo ohranjen stacionarij v Mariboru za nastanitev ogroženih v poljskih razmerah. Namesto ostalih stacionarijev pa bodo organizacije Rdečega križa organizirale ekipe za nastanitev v stacionarnih objektih v Ljubljani, Novem mestu in Novi Gorici do konca srednjeročnega obdobja. V prvih dveh letih po sprejemu tega programa bo Rdeči križ Slovenije razvil tudi enoto za zdravstveno oskrbo v mobilnem stacionariju ROLE 2.

Načrtno se bo poskušalo zagotoviti potrebne skladiščne in druge zmogljivosti za zaloge hrane, oblačil ter drugih sredstev za humanitarno in drugo pomoč. V ta namen bo uporabljena tudi vojaška zmogljivost ROLE 2 LMF, ko bo dosegla končne operativne zmogljivosti.

Načrtno in usklajeno z drugimi nevladnimi organizacijami bo Rdeči križ Slovenije v sodelovanju z območnimi združenji nadaljeval z organizacijo, opremljanjem in usposabljanjem ekip za prvo pomoč s ciljem, da se v obravnavanem srednjeročnem obdobju organizirajo vse načrtovane mobilne ekipe.

6.3.2.9 Poizvedovalna služba

V dogovoru z Rdečim križem Slovenije se bo nadaljevala organizacija in krepitev poizvedovalne službe v skladu z javnimi pooblastili, ki jih ima Rdeči križ Slovenije. Del poizvedovalne službe bo popolnjeval stacionarni in mobilni informacijski center pri Upravi Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ki bosta vzpostavljena v naslednjih treh letih. Skupaj z Rdečim križem Slovenije bodo proučene možnosti, da se poizvedovalna služba organizirano vključi tudi v priprave in izvajanje evakuacije po načrtih zaščite in reševanja v primeru nesreče v Nuklearni elektrarni Krško ter v izvajanje morebitne evakuacije slovenskih državljanov iz drugih držav v primeru njihove neposredne ogroženosti.

6.3.2.10 Druge nevladne organizacije

Na državni ravni se bo nadaljevalo sodelovanje tudi z drugimi nevladnimi organizacijami, ki se v skladu s predpisi vključujejo v zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah. Radioamaterji bodo zagotovili rezervne komunikacijske povezave za organe vodenja zaščite, reševanja in pomoči, popolnjevanje enot za zveze in premični komunikacijski center za podporo organov vodenja tudi na državni ravni. Pri nadzoru državnega ozemlja iz zraka v času povečane požarne ogroženosti in nadzoru akvatorija v primeru onesnaženja morja, se bo tudi v bodoče vključevalo letalske klube. V občinah se bo spodbujalo vključevanje reševalnih služb in sestav, ki jih organizirajo nevladne organizacije, v lokalne sile za zaščito, reševanje in pomoč, pri čemer pa ne bi smelo prihajati do prekrivanja nalog, ki se izključujejo in ki jih ima posamezna služba v občini oziroma na regijski ali državni ravni glede na vrsto in naloge določene nevladne organizacije.

6.3.2.11 Nujna medicinska pomoč

Nadaljevalo se bo aktivnosti za načrtnejšo širšo in celovitejšo podporo službi nujne medicinske pomoči v sistemu opazovanja, obveščanja in alarmiranja, predvsem z vidika zagotavljanja informacijsko komunikacijskih storitev, uporabe geografskega informacijskega sistema za potrebe zaščite in reševanja in drugih infrastrukturnih zmogljivosti. V okviru posodabljanja centrov za obveščanje bodo proučene možnosti, da se na istih lokacijah zagotavlja tudi zmogljivosti za dispečerske centre službe nujne medicinske pomoči, kjer je to učinkovito in smotno.

6.3.2.12 Zmogljivosti Slovenske vojske in Policije

V skladu z načrtovanim razvojem vojaških zmogljivosti se bo proučilo in zagotovilo sodelovanje vojaških laboratorijskih in drugih zmogljivosti radiološke, kemijske in biološke zaščite za posredovanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi vključno z možnostjo formiranja terenskih ekip za izvidovanje ali posredovanje ob nesrečah z nevarnimi snovmi. Helikopterske zmogljivosti Slovenske vojske se bodo tudi v bodoče prvenstveno opremljale

in uporabljale za gašenje požarov v naravnem okolju in za podporo gorskemu reševanju. Policija bo s svojimi helikopterskimi zmogljivostmi pomagala pri izvajanju teh nalog, prvenstveno pa svoje helikopterske zmogljivosti dolgoročno usmerila v podporo službe nujne medicinske pomoči in helikopterske prevoze obolelih do zdravstvenih organizacij oziroma med zdravstvenimi ustanovami. S tem namenom bo dopolnjen medresorski načrt uporabe državnih zrakoplovov za primer naravnih in drugih nesreč. Začete bodo aktivnosti za nakup namensko opremljenega helikopterja za izvajanje helikopterske nujne medicinske pomoči. Proučene bodo možnosti za skupno nabavo zaščitne in reševalne opreme za delo v razmerah radiološke, kemijske in biološke kontaminacije za reševalne službe, policijo in Slovensko vojsko. Novo transportno letalo Slovenske vojske, če bo kupljeno, bo vključeno v nudenje pomoči drugim državam ob nesrečah oziroma razdelane bodo rešitve za evakuacijo slovenskih državljanov iz tujine v primeru ogroženosti.

6.3.2.13 Druge zmogljivosti

Nadaljevalo se bo z zagotavljanjem stalne pripravljenosti enote za reševanje ob nesrečah s klorom in enote za jamsko reševanje Premogovnika Velenje s ciljem, da se enota za jamsko reševanje lahko uporabi tudi pri reševanju v daljših predorih oziroma razširjeno s podpornimi zmogljivostmi državne enote za hitre reševalne intervencije, tudi za pomoč drugim državam ob nesrečah v rudnikih. Reorganizirana bo mobilna enota za meteorologijo in hidrologijo s ciljem učinkovitejše terenske podpore zahtevnim nalogam zaščite, reševanja in pomoči ob določenih nesrečah.

Nadaljeval se bo program aktivnosti in ukrepov v sodelovanju z Ministrstvom za okolje in prostor ter Ministrstvom za promet za zagotovitev ustrezne službe vključno s posebnim namenskim plovilom, ki bi ob upoštevanju drugih zmogljivosti lahko uspešno intervenirala ob nenadnem onesnaženju morja pri katerem bi prišlo do okoli 15 ton izliti nevarnih snovi (mazut, naftni derivati).

7. USMERITVE ZA IZOBRAŽEVANJE IN USPOSABLJANJE

Na področju izobraževanja in usposabljanja bo prednost dana posodobitvi in povečanju infrastrukturnih zmogljivosti ter nadaljevanju načrtnega posodabljanja in širjenja programov usposabljanja organov vodenja, pripadnikov in reševalcev ter enot in služb, ki opravljajo najzahtevnejše naloge zaščite, reševanja in pomoči. Dopolnjevali in posodabljali se bodo programi usposabljanj s specifičnimi tematikami (npr. področje varstva kulturne dediščine), s katerimi se bo vse, ki so vključeni v zaščito, reševanje in pomoč ob naravnih in drugih nesrečah, seznanjalo s posebnostmi teh področij in vsebin. Načrtno in usklajeno z Združenjem slovenskih poklicnih gasilcev, Gasilsko zvezo Slovenije in drugimi nevladnimi organizacijami, ki so vključene v zaščito, reševanje in pomoč, pa se bodo dopolnjevali in posodabljali splošni in posebni programi usposabljanja, ki jih izvajajo te organizacije za reševalne sestave, ki jih organizirajo. Pomagalo se bo tudi pri razvoju vadišč in drugih zmogljivosti, ki jih za svoje potrebe razvijajo občine ali posamezne reševalne službe, zlasti tiste, ki jih organizirajo nevladne organizacije.

Posodabljala se bo oprema in sredstva za usposabljanje v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu. Vzpostavili bomo knjižnično – informacijski center za področje zaščite in reševanja ter spodbujali pripravo in razvoj učnih pripomočkov, učne literature in učbenikov. Pripravljene in zagotovljene bodo možnosti za praktično usposabljanje gorskih in drugih reševalcev v steni (izgradnja vadbene plezalne stene). V podcentru v Sežani bodo predvidoma v letih 2009 do 2012 v skladu s sprejeto programsko usmeritvijo posodobljene nastanitvene in učilniške zmogljivosti tako, da bodo izenačeni nastanitveni in drugi standardi

s pogoji v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu. V Sežani bo začel razvoj poligonskega dela s poudarkom na opremi in objektih za izvajanje programov povezanih z varstvom pred požari v naravnem okolju ter za izvajanje osnovnih oblik usposabljanja (vroči trening) operativnih gasilcev. Ustanovljena bo avto šola oziroma začeto usposabljanje voznikov C in E kategorije za gasilce, Civilno zaščito in druge reševalne službe. Zagotovljene bodo nastanitvene možnosti za namestitve določenih operativnih gasilskih enot za pomoč na širšem območju Krasa v času povečane požarne ogroženosti. Usklajeno z Zavodom za gozdove Republike Slovenije se bodo vzpostavljali pogoji za mediteranski center za varstvo pred požari v naravnem okolju.

V skladu s standardi, ki so uveljavljeni v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu, bo posodobljena tudi nastanitvena in učilniška infrastruktura v podcentru v Pekrah, kjer bodo do 2012 zagotovljene zmogljivosti za izvajanje splošnih programov usposabljanja zlasti gasilcev in drugih reševalcev z vzhodnega dela države. V ta namen bodo zagotovljene tudi zunanje vadbene površine in naprave. Oblikovalo se bo dolgoročno programsko usmeritev tega podcentra, ki bo obsegala tudi preselitev Izpostave Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje Maribor ter razvoj logističnih zmogljivosti.

Nadaljevalo se bo s postopnim posodabljanjem in dopolnjevanjem opreme in vadbene objekto na poligonu za varstvo pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi pri Košani za izvajanje različnih programov s področja varstva pred neeksplozivnimi ubojnimi sredstvi in za dejansko uničevanje predvsem sredstev te vrste. Nadaljevalo se bo aktivnosti za usposobitev še ene manjše lokacije za uničevanje neeksplozivnih ubojnih sredstev na zahodnem delu države. V sodelovanju s Slovensko vojsko bodo razvite in zagotovljene vadbene zmogljivosti na letališču Cerklje ob Krki za usposabljanje letalskih gasilcev, gasilcev, ki so vključeni v izvajanje nalog po načrtih za primer letalske nesreče oziroma reševalcev, ki izvajajo zaščito, reševanje in pomoč s pomočjo zrakoplovov. Zaradi racionalizacije uporabe letalskih in drugih zmogljivosti, se bo po potrebi izvajanje posameznih programov v dogovoru s Slovensko vojsko preneslo v vojašnico Cerklje ob Krki. Vadbene zmogljivosti za usposabljanje gasilske letalske službe in drugih reševalcev za primer letalske nesreče, zagotovljene na letališču Jožeta Pučnika, se bodo uporabljale tudi za izvajanje določenih programov Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje.

V gasilski šoli v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu se bo nadaljevalo izobraževanje na V. stopnji zahtevnosti del po poklicnem standardu gasilec tako, da bo izobraževanje izvedeno predvidoma enkrat letno. Do vključno 2010 bodo zagotovljeni tudi pogoji za poklicno izobraževanje gasilcev na VI. stopnji izobrazbe po poklicnem standardu gasilec – častnik. Izobraževalni center za zaščito in reševanje bo uveljavil tudi enotni sistem usposabljanja in preverjanja usposobljenosti gasilcev potapljačev. V sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije pa se bo dopolnjevalo in posodabljal program usposabljanja prostovoljnih gasilcev ter nadaljeval proces izenačevanja usposobljenosti operativnih poklicnih in prostovoljnih gasilcev.

Nadaljevalo se bo tudi s posodabljanjem in nadgradnjo programov, ki se izvajajo v Izobraževalnem centru za zaščito in reševanje na Igu in v obeh podcentrih. V programih usposabljanja se bodo skrajševale teoretične vsebine na račun praktičnih, da bi se povečala funkcionalna usposobljenost in izurjenost reševalcev. Pri tem bo poseben poudarek dan uveljavitvi modela preventive pred stresom in sistema psihološke pomoči ogroženim ter reševalcem. Poseben poudarek bo dan seznanjanju reševalcev s pojavi in problemi, ki jih prinašajo podnebne spremembe. Povečalo se bo število študij nesreč, ki so se zgodile na območju države ali v drugih državah. Razvili in pričeli bomo z izobraževanjem na daljavo za različne ciljne skupine in pripravili potrebna multimedijška učna gradiva. V skladu z razvojem stroke se bodo uveljavljali novi programi. Novi programi se bodo uveljavljali tudi kot obliko pomoči državam kandidatkam za vstop v Evropsko unijo oziroma državam v širši regiji vključno skozi Pobudo za pripravljenost na nesreče in njihovo preprečevanje za jugovzhodno

Evropo. Za zagotavljanje višje kvalitete izvajanja različnih izobraževalnih in drugih programov, se bo načrtno širilo krog strokovnih sodelavcev in predavateljev za učiteljski zbor Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje in obeh podcentrov.

Nadaljevalo se bo prizadevanje s ciljem, da se v osnovno šolsko izobraževanje čim prej uvede sprejeti učni načrt za izbirni predmet »Varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami« ter vgradi ustrezne vsebine s področja zaščite, reševanja in pomoči v druge predmete. Te aktivnosti se bodo izvajale usklajeno in povezano zlasti z Rdečim križem Slovenije in Gasilsko zvezo Slovenije. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje bo spodbujala oziroma pomagala tudi pri drugih aktivnostih, ki jih obe nevladni organizaciji razvijata v vzgojno izobraževalnem sistemu z namenom širjenja znanj s področja zaščite in reševanja oziroma seznanjanja s problematiko varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (mladi gasilec, tečajji prve pomoči, spodbujanje krvodajalstva in podobno). Okrepile se bodo tudi aktivnosti Planinske zveze Slovenije na tem področju. Nadgrajevali in dopolnjevali bomo aktivnosti in oblike usposabljanj za predšolsko in šolsko mladino, ki so se pokazale kot ustrezne. V tem okviru bodo proučene tudi možnosti, da se vsebine zaščite in reševanja ob naravnih in drugih nesrečah vključijo tudi v programe nižjega in srednjega poklicnega in srednjega strokovnega izobraževanja.

Izpopolnjene bodo normativne rešitve za celovito ureditev izvajanja usposabljanja na področju zaščite, reševanja in pomoči, pri čemer bo večji poudarek dan kvaliteti različnih programov usposabljanja, še zlasti na področju varstva pred požari, ki jih izvajajo organizacije, ki izpolnjujejo predpisane pogoje. Na področju varstva pred požarom bo poseben poudarek dan tudi usposabljanju pooblaščenih oseb za izvajanje ukrepov varstva pred požarom, tehničnih preglednikov vgrajenih sistemov aktivne požarne in drugih izvajalcev strokovnih nalog varstva pred požarom.

V prihodnjem obdobju bomo spodbujali zlasti praktično usposabljanje z različnimi vrstami vaj na lokalni, regijski in v skladu z usmeritvami Vlade Republike Slovenije na državni ravni. Prednostno se bo izvajalo celovita preverjanja pripravljenosti različnih reševalnih služb za delovanje ob nesrečah v katerih je veliko število poškodovanih, v nesrečah pri katerih so prisotne nevarne snovi in za preverjanje dopoljenih konceptov zaščite, reševanja in pomoči ob določenih vrstah nesreč. Gospodarske družbe in drugi izvajalci, ki so zavezanci po Seveso II. direktivi, bodo z vajami preverjali načrte zaščite in reševanja vsake tri leta, vaje za druge vrste ogrožanja pa se bodo izvajale vsakih pet let.

Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje bo skupaj z nevladnimi organizacijami, ki so vključene v varstvo pred naravnimi in drugimi nesrečami, nadaljevala z razvojem in spodbujanjem bolj načrtnih in organiziranih oblik informiranja javnosti o potencialnih ogroženostih, seznanjanja in usposabljanja prebivalstva z različnimi neobveznimi oblikami funkcionalnega usposabljanja za zaščito, reševanje in pomoč ter še posebej za osebno in vzajemno zaščito. Pri tem se bo upoštevalo ocene ogroženosti po posameznih območjih in spodbujalo tudi aktivnosti občin ter nevladnih organizacij na tem področju. Pri tem se bo bolj načrtno vzpostavilo sodelovanje z nevladnimi organizacijami, katerih dejavnost je varstvo okolja in s katero krepijo tudi preventivne dejavnosti pri preprečevanju oziroma zmanjševanju nesreč. Uprava Republike Slovenije za zaščito in reševanje bo nadaljevala tudi s pripravo strokovnih podlag za izvajanje osebne in vzajemne zaščite ter z napotki za prebivalce za ravnanje ob nesrečah (zgibanke, TV spoti, filmi in podobno).

8. SMERNICE ZA RAZVOJNO IN RAZISKOVALNO DELO

V skladu s temeljnimi cilji razvoja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami v celotnem srednjeročnem obdobju, se bo načrtno nadaljevalo z raziskovalnimi in razvojnimi projekti, ki se financirajo preko ciljno raziskovalnega programa »Znanje za varnost in mir 2002 do 2010«, tehnološkega programa »Tehnologija za varnost in mir 2006 do 2012«, požarnega sklada ter posameznimi uporabnostnimi raziskavami in študijami v okviru prednostnih nalog na področju zaščite, reševanja in pomoči. Določilo se bo ciljne usmeritve in nadaljevanje raziskovalnih nalog ter razvojnih projektov s področja varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami tudi po izteku ciljno raziskovalnega programa 2010 oziroma tehnološkega programa 2012.

V srednjeročnem obdobju bodo raziskave in razvojni projekti obsegali zlasti:

- pripravo študij primerov za vsako večjo nesrečo (vzroki, posledice, sanacija);
- pripravo klimatskih scenarijev, ki bi opredelili povečanje verjetnosti pojavljanja posamičnih vremensko pogojenih nesreč;
- stalno posodabljanje in povezljivost informacijskega sistema varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami z gasilsko organizacijo in drugimi izvajalci oziroma uporabniki;
- uvedbo novih pristopov za podporo ukrepanju, vodenju in poveljevanju z uporabo spletnih in mobilnih tehnologij ter uvajanju novih tehnologij in nadgradnjo že obstoječih, za dostop in izmenjavo podatkov ter povezljivost načrtovalcev zaščite in reševanja na vseh nivojih;
- uvedbo najnovejše informacijske podpore kot so simulatorji poteka naravnih nesreč ter simulatorji za spremljanje in vodenje reševanj ter upravljanje podatkov;
- nadgradnjo sistemov za zagotavljanje kvalitetnih storitev v omrežju ZARE ter zgodnje opozarjanje in razglašanje nevarnosti;
- uvedbo novih tehnologij za komuniciranje na težko dostopnih območjih ter proučevanje možnosti vzdrževanja virov napajanja mobilnih naprav;
- razvoj metod za ocenjevanje stopnje ogroženosti, škode ter drugih posledic nesreč ter posodobitev ocen ogroženosti na vplivnih območjih voda in morja ter območjih visokih pregrad;
- vzpostavitev sistema za satelitsko daljinsko zaznavanje v primeru naravnih nesreč in lasersko skeniranje pomembnih območij;
- nadgradnjo sistemov za kemijsko in biološko izvidovanje v povezavi z GIS UJME ter optimizacijo postopkov za detekcijo in identifikacijo s poudarkom na meritvah kontaminacije, prenosu, prikazu in obdelavi podatkov;
- zagotovitev učinkovitega ravnanja in ukrepanja ob onesnaženju celinskih voda z določitvijo in predhodno pripravo lokacij za postavitev zaščitnih zaves;
- nadaljevanje raziskav za zaščito pred onesnaženji kraških voda ob nesrečah ter izdelavo modelov in načrtov ukrepanja ob nesrečah z nevarnimi snovmi;
- izboljšanje postopkov za sledenje oseb ob požarih ter v drugih zadimljenih okoljih oziroma prostorih;
- razvoj sodobnih metod in tehnologij za povečanje požarne varnosti predvsem na Obalno-kraškem območju in v visokogorju;
- nove metode za zagotavljanje varnega dela gasilcev in drugih reševalcev s poudarkom na ugotavljanju njihovih psihofizičnih sposobnosti med gašenjem in sledenjem v zadimljenih prostorih;
- nadgradnjo postopkov zaščite in reševanja v pogojih zmanjšane vidljivosti (jame, pod vodo, v temi ipd.);
- izdelavo študij potrebnega gasilskega moštva in opreme v posameznem okolju kot podlage za nadgradnjo standardov požarnega pokrivanja;
- nadgradnjo izobraževanja in usposabljanja s poudarkom na e- izobraževanju, novih didaktičnih pristopih, skupinskih in individualnih oblikah izobraževanja ter usposabljanja vključno z najustreznejšimi oblikami preverjanja znanja;
- oblikovanje pogojev za vzpostavitev centra za izvedbo mednarodnih usposabljanj za zaščito in reševanje s poudarkom na programih, ki se nanašajo na varstvo pred požari v naravnem okolju;

- razvoj tehnično materialnih sredstev za zaščito in reševanje, kot je razvoj platforme lahke prikolice za posebne namene z možnostjo modularne nadgradnje, razvoj modelov vozil za gašenje na težko dostopnih območjih ter nesrečah z nevarnimi snovmi;
- razvoj opreme in optimizacijo procesov za kemijsko izvidovanje za enote v državni pristojnosti ter razvoj druge specifične zaščitne in reševalne opreme.

Poseben poudarek bo dan tudi tistim raziskovalnim in razvojnim projektom pri katerih bo možno rezultate uporabljati tako v obrambnem sistemu, še posebej v Slovenski vojski, kot v sistemu varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami. Načrtno se bo usmerjalo aktivnosti za vključevanje v mednarodne projekte INTERREG – programe čezmejnega sodelovanja, programe Alpske konvencije in projekte Evropske unije, projekte, ki se nanašajo na bilateralno sodelovanje ob velikih naravnih in drugih nesrečah ter projekte v zvezi z enotno informacijsko podporo med državami Jadranskega morja.

Sprožili bomo pobudo za povezovanje in sodelovanje enot za zaščito in reševanje pri ukrepanju v primeru večjih naravnih in drugih nesreč na obmejnih območjih Slovenije z Republiko Italijo in za uvedbo skupne nabave zahtevnejših reševalnih sredstev in opreme. Pospešili bomo postopke za ustanovitev skupne službe za ukrepanje ob onesnaženjih in nesrečah na območju severnega Jadrana.

9. ODPRAVLJANJE POSLEDIC NESREČ TER ZAGOTAVLJANJE FINANČNIH IN DRUGIH SREDSTEV ZA VARSTVO PRED NARAVNIMI IN DRUGIMI NESREČAMI

9.1 Ocenjevanje škode in odpravljanje neposrednih posledic naravnih in drugih nesreč

Na podlagi dosedanjih izkušenj pri odpravljanju posledic nesreč po osamosvojitvi države in po vključitvi v Evropsko unijo, bo proučena možnost uveljavitve enotnega sistema organizacije, odgovornosti in obveznosti pri odpravljanju posledic naravnih in drugih nesreč.

Zato se bo nadaljevalo aktivnosti za izpopolnitev metodologije za ocenjevanje škode, ki jo povzročijo naravne in druge nesreče pri katerih je mogoče zagotoviti državno pomoč in pri tem upoštevalo rešitve, ki veljajo v Evropski uniji. Prednostno se bo razvijalo informacijsko podporo sistema ocenjevanja škode v kmetijstvu in na stvareh, vključno z ocenjevanjem škode na objektih in območjih kulturne dediščine, zlasti pa usposobilo občinske in druge komisije za ocenjevanje škode ter uvedlo sistem izdajanja potrdil o usposobljenosti cenilcev na vseh ravneh. Škoda, pri odpravi katere ni mogoče uporabiti državne pomoči, se praviloma ne bo ocenjevala.

Izdelana bodo merila in pogoji za nudenje državne pomoči po vrstah, ukrepih in višini ob različnih nesrečah, ki bodo zagotavljala enako obravnavo fizičnih in pravnih oseb ob različnih vrstah nesreč. Pri tem državna pomoč ne bi smela povečevati socializacije rizikov, ki se jih lahko zavaruje oziroma ne bi smela biti dodeljena v primerih nezakonitih ali nepravilnih ravnanj ali opustitev oškodovancev, ki vplivajo na nastanek škode oziroma povečajo obseg škode ob nesreči.

Proučena bo normativna in druga ureditev postopkov za urejanje tehnične, gradbene in druge dokumentacije za izvajanje neposredne sanacije pri odpravi posledic velikih nesreč in po potrebi bodo predlagane spremembe in dopolnitve, ki bodo poenostavile postopke zlasti pa skrajšale čas med nesrečo in začetkom izvajanja trajne sanacije in obenem zagotavljale racionalne in ekonomsko učinkovite ter sprejemljive rešitve. Ob večjih

nesrečah v katerih bo nastala škoda na objektih, bo predvidoma uveljavljeno delovanje enotne svetovalne službe, ki bo olajšala odpravo nastalih posledic nesreče. V gozdarstvu bodo izdelani načrti sanacije za odpravljanje posledic naravnih ujm, požarov, nevarnih boleznih in škodljivcev gozdnega drevja v primerih, ko je prizadetih več občin in regij.

9.2 Zagotavljanje finančnih in drugih sredstev

V obdobju do leta 2015, ki ga obsega ta nacionalni program, se bodo zagotavljala sredstva za izvajanje temeljnih nalog zaščite, reševanja in pomoči določenih z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami na lokalni, regijski in državni ravni, s ciljem, da se za delovanje sistema ne zmanjšuje materialne podlage. Na državni ravni večino teh nalog izvaja Uprava RS za zaščito in reševanje, ki bo v letu 2009 porabila za ključne programe in celotno dejavnost 28.399.273 eurov, kar pomeni pomembno znižanje glede na predhodno leto. Najpomembnejši programi, ki se bodo izvajali v obravnavanem srednjeročnem obdobju v pristojnosti Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje bodo:

- prevzem siren javnega alarmiranja in posodobitev centrov za obveščanje, s katerim se program zaradi omejenih proračunskih možnosti podaljšuje od leta 2011, ki je določeno z Zakonom o varstvu pred naravnimi in drugimi nesrečami, do leta 2015

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
1.770.000	1.823.100	1.874.147	1.926.623	1.980.568	2.036.024	2.093.033

- oblikovanje državnih rezerv in opremljanje enot za zaščito, reševanje in pomoč (brez vzdrževanja), pri čemer je program znižan za leto 2009

2009	2010	2011	2012	2013	2014	2015
2.100.000	2.163.000	2.223.564	2.285.824	2.349.827	2.415.622	2.483.259

- dograditev podcentrov za usposabljanje na področju zaščite in reševanja v Sežani in Pekrah, pri čemer je program zaradi omejenih sredstev podaljšan za dve leti

2009	2010	2011	2012
1.600.000	1.648.000	1.694.144	1.741.580

V posameznih letih srednjeročnega obdobja se bo težilo, da se sredstva za navedene programe in vzdrževanje pripravljenosti sistema na državni ravni, ki ga zagotavlja delovanje Uprave Republike Slovenije za zaščito in reševanje, ne zmanjšujejo.

V primeru nadaljnjega zaostrovanja in podaljševanja gospodarske recesije bodo največje težave nastale pri sredstvih za zagotavljanje pripravljenosti in delovanje sistema v občinah. V letu 2009 bodo predvidoma ta sredstva ostala na ravni leta 2008 in se gibala okoli 44 mio eurov. Za nadaljnje izpopolnjevanje in krepitev pripravljenosti in delovanja sil za zaščito, reševanje in pomoč bi morala v naslednjih letih ta sredstva postopoma naraščati, kar pa bo odvisno od splošnih gospodarskih razmer. V obravnavanem obdobju bo prišlo do delne razporeditve sredstev na državni ravni ob ustanovitvi pokrajin, ki bodo prevzele nekatere naloge, ki so sedaj v pristojnosti države.

V celotnem srednjeročnem obdobju, ki ga zajema s to resolucijo določen nacionalni program, se bo prizadevalo, da se proračunska sredstva na državni in lokalni ravni za programe varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami ne zmanjšujejo, temveč se ti viri ustrezno povečajo tudi na podlagi prihodkov iz davka na nepremičnine, v okviru katerega se bo poiskalo možnosti za dodatne davčne obremenitve za območja večje požarne ali druge ogroženosti.

Sredstva požarnega sklada na državni ravni bodo skupno zbrana v letu 2009 v višini 6.962.800 eurov. Ocena je, da se ta sredstva v naslednjih letih ne bodo bistveno znižala in da bodo ostala na enaki ravni. Temeljnih meril za zbiranje, razdeljevanje in porabo sredstev požarne takse, se ne bo spreminjalo. Od skupnih sredstev požarne takse, bo 70 odstotkov, ki jih prejemajo občine, še naprej namenjenih investicijski porabi z namenom, da se načrtno nadaljuje s posodabljanjem in nadomeščanjem gasilske zaščitne in reševalne opreme. Sredstva požarnega sklada na državni ravni pa se bodo namenjala tudi za zahtevnejšo in specialno opremo za delovanje gasilskih enot pri izvajanju nalog zaščite, reševanja in pomoči ob določenih ali aktualnih vrstah nesreč.

Pri sofinanciranju nalog, ki jih izvajajo reševalne službe, ki delujejo kot javne službe na območju celotne države, nalog, ki jih izvajajo določene gasilske enote in druge reševalne sestave izven območja za katerega so ustanovljene, se bo upoštevalo spremembe v organiziranosti, ogroženosti in opremljenosti posameznih služb in sestav, bistveno povečano število nesreč določene vrste ter nove naloge, ki jih bodo te enote ali službe začele opravljati.

Prizadevali si bomo, da se za uresničevanje posameznih projektov zagotovi sofinanciranje iz evropskih skladov.

Nadaljevala se bodo prizadevanja, da se v sistemu financiranja občin določijo in upoštevajo merila zlasti glede ogroženosti zaradi naravnih in drugih nesreč, ki vplivajo na obseg nalog in s tem tudi obveznosti občin pri financiranju nalog varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami iz občinske pristojnosti. Prednostno pa se bo poskušalo zagotoviti, da vse občine zagotavljajo v vsakem primeru sredstva za zdravstvene preglede, za nezgodno, zdravstveno, invalidsko in drugo zavarovanje, usposabljanje in osnovno delovanje gasilske in drugih reševalnih služb iz svoje pristojnosti.

Nadaljevalo se bo z vsakoletnimi razpisi za sofinanciranje nabav tipizirane in s kategorizacijo skladne gasilske zaščitne in reševalne opreme in sredstev s ciljem, da se sofinanciranje zagotavlja do 20 odstotkov nabavne vrednosti, upošteva tudi davek na dodano vrednost ter da se v letnih razpisih upoštevajo aktualne usmeritve pri vodenju opremljanja gasilske reševalne službe, določene za območje celotne države.

Nadaljevalo in postopoma se bo povečevalo v skladu z rastjo proračunskih sredstev vsakoletne razpise sofinanciranj za izenačevanje opremljenosti gasilske in drugih reševalnih služb med občinami, ki imajo slabše razvojne oziroma materialne možnosti s ciljem, da se doseže največ 40 odstotno sofinanciranje nakupa gasilske in druge zaščitne ter reševalne opreme, glede na nabavno vrednost z davkom na dodano vrednost.

V občinah zahodno in južno od črte Bovec – Tolmin – Postojna – Ilirska Bistrica se bo nadaljevalo izvajanje programa izboljšanja priprav za varstvo pred požari v naravnem okolju. Program poleg organizacijske krepitve gasilstva obsega nabavo ali sofinanciranje nabav tipizirane in s kategorizacijo usklajene gasilske zaščitne ter reševalne opreme, namenske opreme za gašenje požarov v naravnem okolju, osebne in skupne zaščitne opreme za to vrsto intervencij, zagotavljanje rezerv potrošnih sredstev in osnovne opreme za gašenje požarov v naravnem okolju. Obsega tudi razvoj podcentra Izobraževalnega centra za zaščito in reševanje Ig v Sežani, širjenje video nadzora in informacijskih komunikacijskih

sistemov ter naprav in druge aktivnosti neposredno povezane z varstvom pred požari v naravnem okolju. Slovenska vojska in Policija bosta v skladu s prednostnimi nalogami določenimi v tem programu, načrtovali tudi razvoj svojih zmogljivosti.

Kot program državnega pomena se bodo nadaljevale aktivnosti za zagotovitev specifične opreme in sredstev, posebnega namenskega plovila, komunikacijskih in drugih sredstev, organizacijskih ter drugih rešitev potrebnih za nadaljnje vzpostavljanje ustrezne službe, sposobne za ukrepanje ob nesrečah oziroma nenadnem onesnaženju morja z naftnimi derivati in drugimi nevarnimi snovmi na celotnem akvatoriju z zmogljivostmi za obvladovanje izpusta do 15 ton. Izvajanje tega programa se bo tudi v prihodnje usklajevalo s koordinacijo in sodelovanjem služb državnih organov, ki delujejo na morju.

Z namenom povečevanja pripravljenosti na nesreče, ki jih povzročajo podnebne spremembe in v sodelovanju z Gasilsko zvezo Slovenije, se bodo postopno širili programi zagotavljanja specifične gasilske in druge zaščitne in reševalne opreme, kot so različne vrste muljnih črpalk, rešilni jopiči, namenski čolni in druga sredstva. Del teh programov se bo upošteval skupaj z načrtovanimi prednostnimi nalogami, ki jih bodo začele opravljati gasilske enote v tem srednjeročnem obdobju, tudi pri usmerjanju porabe 30 odstotkov požarne takse na državni ravni.

V začetnem obdobju, ki ga obsega ta program, bo urejeno povračilo dela stroškov intervencij, če je do intervencije prišlo zaradi malomarnosti ali opustitve povzročitelja oziroma iz drugih z zakonom določenih razlogov.

10. URESNIČEVANJE IN DOPOLNJEVANJE RESOLUCIJE

Uresničevanje te resolucije bo neposredno in preko pristojnih delovnih teles spremljal Državni zbor Republike Slovenije in jo po potrebi dopolnil.

Za uresničevanje te resolucije Vlada Republike Slovenije sprejema letne načrte varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami.

11. UVELJAVITEV RESOLUCIJE

Z dnem uveljavitve te resolucije preneha veljati Nacionalni program varstva pred naravnimi in drugimi nesrečami (Uradni list RS, št. 44/02).

Ta resolucija začne veljati naslednji dan po objavi v Uradnem listu Republike Slovenije.

Št. 212-07/09-5/29
Ljubljana, dne 15. julija 2009
EPA 417-V

Državni zbor
Republike Slovenije
dr. Pavel Gantar l.r.
Predsednik